

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ

Διεύθυνση: Ερυθρού Σταυρού 28 & Καρυωτάκη, 22131 Τρίπολη
Τηλ.: 2710-230000, fax: 2710-230005

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Απόφαση 6β/17.01.2017 Συνεδρίαση 99η

Θέμα: Επικαιροποίηση του μητρώου εσωτερικών και εξωτερικών μελών για κρίση εκλογής ή/και εξέλιξης στη βαθμίδα του Καθηγητή πρώτης βαθμίδας του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών στο γνωστικό αντικείμενο «Βυζαντινή Αρχαιολογία: Πρωτοβυζαντινή Εποχή»

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 19 του Ν. 4009/2011 (ΦΕΚ 195 Α') όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 70 του Ν. 4386/ 2016 (ΦΕΚ 83 Α') και τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 4405/2016 (ΦΕΚ 129 Α')
2. Την υπ' αριθμ. Φ.122.1/88/119483/Ζ2 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με θέμα: "Οδηγίες εφαρμογής του Ν.4369/2016 (Α' 27), του Ν. 4386/2016 (Α' 83) και του Ν. 4405/2016 (Α' 129)"
3. Το απόσπασμα πρακτικών της 41^{ης} συνεδρίασης της Κοσμητείας της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών (13-12-2016)

Αποφασίζει

Εγκρίνει την επικαιροποίηση του μητρώου εσωτερικών και εξωτερικών μελών για κρίση εκλογής ή/και εξέλιξης στη βαθμίδα του Καθηγητή πρώτης βαθμίδας του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών στο γνωστικό αντικείμενο «Βυζαντινή Αρχαιολογία: Πρωτοβυζαντινή Εποχή ως ακολούθως:

Οι πίνακες μελών/κριτών που επισυνάπτονται αφορούν:

Α. Εσωτερικά μέλη του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Πίνακας Α). Σημειώνεται ότι στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, καθώς και στα λοιπά τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, δεν υπηρετεί καθηγητής στο γνωστικό αντικείμενο της Βυζαντινής Αρχαιολογίας.

Β. Εξωτερικά μέλη πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων της ημεδαπής, τα οποία περιλαμβάνονται στον ιστότοπο «Απέλλα» και στο μητρώο εξωτερικών μελών-κριτών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Πίνακας Β).

Γ. Εξωτερικά μέλη πανεπιστημίων της αλλοδαπής, τα οποία περιλαμβάνονται στον ιστότοπο «Απέλλα» και στο μητρώο εξωτερικών μελών-κριτών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Πίνακας Γ).

Α. Όσον αφορά τα εσωτερικά μέλη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, αυτά έχουν ταξινομηθεί σε δύο κατηγορίες, ως εξής:

A1. Η πρώτη κατηγορία (κριτές 1-2) σημειώνεται με την ένδειξη «Συνάφεια βάσει ΦΕΚ έμμεση και συνάφεια βάσει έργου άμεση». Πρόκειται για καθηγητές πρώτης βαθμίδας στο ΦΕΚ διορισμού των οποίων αναφέρονται οι αμέσως επόμενες σε συνάφεια προς τη «Βυζαντινή Αρχαιολογία» γνωστικές περιοχές, που είναι ο «Βυζαντινός Πολιτισμός», η «Βυζαντινή Νομισματική και Σιγίλλογραφία» και η «Βυζαντινή Ιστορία». Επιπλέον, το έργο (διδασκτικό-συγγραφικό-ερευνητικό) των εν λόγω κριτών εμπίπτει μερικώς στο γνωστικό αντικείμενο «Βυζαντινή Αρχαιολογία: Πρωτοβυζαντινή Εποχή».

A2. Η δεύτερη κατηγορία (κριτής 3) σημειώνεται με την ένδειξη «Συνάφεια βάσει ΦΕΚ έμμεση και συνάφεια βάσει έργου έμμεση». Πρόκειται για καθηγητή στο ΦΕΚ διορισμού του οποίου αναφέρεται η αμέσως επόμενη σε συνάφεια προς τη «Βυζαντινή Αρχαιολογία» γνωστική περιοχή, που είναι η «Βυζαντινή Ιστορία», και του οποίου το έργο (διδασκτικό-συγγραφικό-ερευνητικό) εμπίπτει στο γνωστικό αντικείμενο της «Βυζαντινής Ιστορίας».

Β. Όσον αφορά τα εξωτερικά μέλη πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων της ημεδαπής, αυτά έχουν ταξινομηθεί σε πέντε κατηγορίες, ως εξής:

B1. Η πρώτη κατηγορία (κριτές 1-6) σημειώνεται με την ένδειξη «Συνάφεια βάσει ΦΕΚ άμεση και συνάφεια βάσει έργου άμεση». Περιλαμβάνει Καθηγητές πρώτης βαθμίδας, της ημεδαπής, στο ΦΕΚ διορισμού των οποίων αναγράφεται το γνωστικό αντικείμενο της «Βυζαντινής Αρχαιολογίας» είτε χωρίς περαιτέρω χρονικούς προσδιορισμούς είτε με προσδιορισμούς που αφορούν την Παλαιοχριστιανική εποχή, η οποία θεωρείται ταυτόσημη της Πρωτοβυζαντινής. Το δε έργο τους έχει άμεση συνάφεια με το γνωστικό αντικείμενο «Βυζαντινή Αρχαιολογία: Πρωτοβυζαντινή εποχή».

B2. Η δεύτερη κατηγορία (κριτές 7-11) σημειώνεται με την ένδειξη «Συνάφεια βάσει ΦΕΚ άμεση και συνάφεια βάσει έργου έμμεση». Περιλαμβάνει Καθηγητές πρώτης βαθμίδας της ημεδαπής, στο ΦΕΚ διορισμού των οποίων αναγράφεται το γνωστικό αντικείμενο «Βυζαντινή Αρχαιολογία», αλλά που το έργο τους αφορά κυριότατα εποχές του Βυζαντίου διάφορες της Πρωτοβυζαντινής.

B3. Η τρίτη κατηγορία (κριτής 12) σημειώνεται με την ένδειξη «Συνάφεια βάσει γνωστικού αντικειμένου άμεση και συνάφεια βάσει έργου άμεση». Περιλαμβάνει ερευνήτρια της ημεδαπής της οποίας το έργο (συγγραφικό-ερευνητικό) εμπίπτει στο γνωστικό αντικείμενο της «Βυζαντινής Αρχαιολογίας», μεγάλο μέρος δε αυτού αφορά την Πρωτοβυζαντινή εποχή.

B4. Η τέταρτη κατηγορία (κριτής 13) σημειώνεται με την ένδειξη «Συνάφεια βάσει γνωστικού αντικειμένου άμεση και συνάφεια βάσει έργου έμμεση». Περιλαμβάνει ερευνήτρια της ημεδαπής της οποίας το έργο (συγγραφικό-ερευνητικό) εμπίπτει μερικώς στο γνωστικό αντικείμενο της «Βυζαντινής Αρχαιολογίας», όχι όμως στην Πρωτοβυζαντινή εποχή.

B5. Η πέμπτη κατηγορία (κριτές 14-31) σημειώνεται με την ένδειξη «Συνάφεια βάσει ΦΕΚ/γνωστικού αντικειμένου έμμεση και συνάφεια βάσει έργου έμμεση». Περιλαμβάνει καθηγητές πρώτης βαθμίδας στο ΦΕΚ διορισμού των οποίων αναφέρεται η αμέσως επόμενη σε συνάφεια προς τη «Βυζαντινή Αρχαιολογία» γνωστική περιοχή που είναι η «Βυζαντινή Ιστορία» (κριτές 14-20), καθώς και ερευνητές των οποίων το γνωστικό αντικείμενο και το έργο (συγγραφικό-ερευνητικό) εμπίπτει στο γνωστικό αντικείμενο της «Βυζαντινής Ιστορίας»

(κριτές 21-31). Η αναζήτηση κριτών από τις αμέσως επόμενες σε συνάφεια γνωστικές περιοχές επιβάλλεται λόγω του μικρού αριθμού καθηγητών πρώτης βαθμίδας των οποίων το γνωστικό αντικείμενο είναι απολύτως συναφές με αυτό της «Βυζαντινής Αρχαιολογίας». Ας σημειωθεί, επίσης, ότι λόγω του Ειδικού Γνωστικού Αντικειμένου της θέσης («Πρωτοβυζαντινή Περίοδος»), το οποίο προσδιορίζει συγκεκριμένη ιστορική περίοδο, περιλαμβάνεται στο μητρώο και καθηγητής Ιστορίας (κριτής 14) του οποίου το γνωστικό αντικείμενο, μολονότι δεν αναφέρει τη «Βυζαντινή Ιστορία», αφορά αυτή τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο («Ιστορία της Ύστερης Αρχαιότητας»). Μάλιστα το γνωστικό αντικείμενο και το διδακτικό και ερευνητικό έργο του συγκεκριμένου καθηγητή έχουν μεγαλύτερη συνάφεια με την προκηρυχθείσα θέση από ό,τι άλλα γνωστικά αντικείμενα, τα οποία με βάση τα αντίστοιχα ΦΕΚ, φέρουν το γενικόλογο προσδιορισμό «Βυζαντινή Ιστορία» ή ακόμη περιορίζονται στη «Μέση και Ύστερη Βυζαντινή Περίοδο».

Γ. Στα εξωτερικά μέλη πανεπιστημίων της αλλοδαπής περιλαμβάνονται Καθηγητές (Professors) των οποίων το έργο έχει άμεση συνάφεια με το γνωστικό αντικείμενο «Βυζαντινή Αρχαιολογία: Πρωτοβυζαντινή Εποχή», όπως διαπιστώνεται από τα στοιχεία των βιογραφικών τους σημειωμάτων που παρατίθενται στις ιστοσελίδες των ιδρυμάτων που υπηρετούν.

Βιογραφικά σημειώματα των μελών/κριτών των Πινάκων Α-Γ παρατίθενται στις ιστοσελίδες των ιδρυμάτων που υπηρετούν. Για τους **εσωτερικούς κριτές** με άμεση συνάφεια βάσει έργου (κριτές 1-2), τους **εξωτερικούς κριτές της ημεδαπής** με άμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ/γνωστικού αντικειμένου και άμεση συνάφεια βάσει έργου (κριτές 1-6, 10), για τους **εξωτερικούς κριτές της ημεδαπής** με άμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ/γνωστικού αντικειμένου και έμμεση συνάφεια βάσει έργου (κριτές 7-16, 18), καθώς και για τους **εξωτερικούς κριτές της αλλοδαπής** (κριτές 1-6) ο βαθμός συνάφειας βάσει έργου τεκμηριώνεται με στοιχεία που παρατίθενται ενδεικτικά στη συνέχεια. Για τους **εξωτερικούς κριτές της ημεδαπής** με έμμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ/γνωστικού αντικειμένου και έμμεση συνάφεια βάσει έργου (κριτές 14-35) (δηλ. των οποίων το διδακτικό-ερευνητικό-συγγραφικό έργο εμπίπτει στο γνωστικό αντικείμενο της «Βυζαντινής Ιστορίας») παρατίθεται μόνον ο σύνδεσμος για τη σχετική ιστοσελίδα.

Α. Εσωτερικά μέλη του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

1. Ελένη ΣΑΡΑΝΤΗ

Εμμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ («Βυζαντινή Ιστορία και Βυζαντινός Πολιτισμός»), άμεση συνάφεια βάσει έργου (πρωτοβυζαντινή πόλη: γραπτές μαρτυρίες και αρχαιολογικά κατάλοιπα)

<http://kalamata.uop.gr/~hamccd/departments/depart6/saradi.pdf>

Δημοσιεύσεις (επιλογή των σχετικών με το γενικό και το ειδικό γνωστικό αντικείμενο θέσης)

Μονογραφία

- *The Byzantine City in the Sixth Century: Literary Images and Historical Reality*, Monographs of Messenian Archaeological Studies, Athens, 2006 (ISBN 960-87555-1-4, σελ. 543 και παραρτήματα συντομογραφιών, σχεδίων και χαρτών).

Άρθρα

- Late Paganism and Christianization in Greece, *Late Antique Archaeology* (υπό έκδοση).
- Contrasting Images of the City in Byzantine Hagiography, στο *Byzantine Hagiography: A Handbook*, επιμ. St. Efthymiadis (υπό έκδοση, Ashgate).
- The Christianization of Pagan Temples from the Greek Hagiographical Texts (4th-6th C.), *From Temple to Church: Destruction and Renewal of Local Cultic Topography in Late Antiquity, Religions in the Graeco-Roman World*, Vol. 163, επιμ. J. Hahn, S. Emmel and U. Gotter, Leiden, Boston, 2008 (Brill, υπό έκδοση).
- Το πρωτοβυζαντινό Βουθρωτό, *Bouthrotos I. L'histoire, les inscriptions, les monnaies. Fondation Nationale de la Recherche Scientifique - Mission archeologique hellenique a Bouthrotos*, Αθήνα (υπό έκδοση).
- Beholding the City and the Church: The Early Byzantine Ekphraseis and Corresponding Archaeological Evidence, *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας* 24 (2003), 31-36.
- Από την καθημερινότητα του πρωτοβυζαντινού αριστοκράτη, *Βυζαντινό κράτος και κοινωνία. Σύγχρονες κατευθύνσεις της έρευνας*, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα, 2003, 57-87.
- Perceptions and Literary Interpretations of Statues and the Image of Constantinople, *Βυζαντιακά* 20 (2000), 3-41.
- Aspects of Early Byzantine Urbanism in Albania, Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα *Οι Αλβανοί στο Μεσαίωνα*, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών, Διεθνή Συμπόσια 5, Αθήνα, 1998, 81-130.
- Privatization and Subdivision of Urban Properties in the Early Byzantine Centuries: Social and Cultural Implications, *The Bulletin of the American Society of Papyrologists*, 35.1-2 (1998), Special Thematic Issue: Topoi: Investigations into Some Social and Spiritual Geographies of Post-Pharaonic Egypt, Guest Editor: Thelma K. Thomas, 17-44.
- The Use of Ancient Spolia in Byzantine Monuments: The Archaeological and Literary Evidence, *International Journal of the Classical Tradition* (Πανεπιστήμιο Βοστώνης), 3/4 (1997), 395-423.
- Constantinople and its Saints (IVth-VIth c.): The Image of the City and Social Considerations, *Studi Medievali* XXXVI (1995), 87-110.
- The *Kallos* of the Byzantine City: The Development of a Rhetorical *Topos* and Historical Reality, *Gesta, The International Center of Medieval Art* 34/1 (1995), 37-56.
- The Dissolution of the Urban Space in the Early Byzantine Centuries: The Evidence of the

Imperial Legislation, *Σύμμεικτα*, Μνήμη Δ.Α. Ζακυθηνού, μέρος 2, επιμ. Ν. Γ. Μοσχονάς, Αθήνα, 1994, 295-308.

- Christian Attitudes toward Pagan Monuments in Late Antiquity and Their Legacy in Later Byzantine Centuries, *Dumbarton Oaks Papers* 44 (1990), 47-61.
- The Demise of the Ancient City and the Emergence of the Mediaeval City in the Eastern Roman Empire, *Echos du Monde Classique/Classical Views* (Καναδάς), XXXII, n.s. 7 (1988), 365-401.

2. Αλέξιος ΣΑΒΒΙΔΗΣ

Έμμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ, έμμεση συνάφεια βάσει έργου

<http://kalamata.uop.gr/~hamccd/departments/depart6/savvides.pdf>

1. Αριστοτέλης ΜΕΝΤΖΟΣ

Άμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ, άμεση συνάφεια βάσει έργου

http://auth.gr/sites/default/files/press/viografiko_mentzoy.pdf

Δημοσιεύσεις (ενδεικτικά)

- "Early Byzantine Architecture in Pieria" στο J. Burke and R. Scott, eds., *Byzantine Macedonia: Art, Architecture, Music and Hagiography*. Melbourne 2001, p. 7-12. "A Sketch of the History of Late Roman Dion" Δημοσιεύτηκε στο *Roman and Late Roman City, Acts of the International Conference held at Veliko Tirnovo, 26-30 July 2000, Sofia 2002*. p. 333-340.
- "Cathodoluminescence and isotopic analysis of Roman and Early Byzantine architectural decoration in the Rotonda Museum, Thessaloniki", στο N. Herz and R. Newman, eds. *Interdisciplinary Studies on Ancient Stone (ASMOSIA 5)* London, 2002, p. 316-327.
- "Architectural Decoration and Marble from Thasos: Macedonia, Central Greece, Campania, and Provence" Δημοσιεύτηκε στο *ASMOSIA VI, Interdisciplinary Studies on Ancient Stone Proceedings of the Sixth International Conference*. Venice, June 15-18 2000. Padova 2002, p. 329-350.
- "Reflections on the interpretation and dating of the Rotunda of Thessaloniki", *ΕΓΝΑΤΙΑ 6, 2001-2002* (2003). p. 57-82.
- Η ιστορική τοιχογραφία του ναού του αγίου Δημητρίου *ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ 34, 2003-2004* (2005), 209-227.
- Ο άγιος Ανδρέας και η εκκλησία της Θεσσαλονίκης, *ΕΓΝΑΤΙΑ 8, 2004*, σ. 303-321.
- «Ζητήματα τοπογραφίας των Χριστιανικών Φιλιππων» *ΕΓΝΑΤΙΑ 9, 2005*, p.101-156.
- Δυο κιονόκρανα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Δράμας, Πρακτικά της 4ης Επιστημονικής Συνάντησης, Η Δράμα και η περιοχή της (Δράμα 16-19/5/2002), *Drama 2006*, σ 157-167.
- "Bema and Altar Crypt of the Church of St Demetrius" Διεθνές Συμπόσιο, *The Cult of Martyrs and Relics and their veneration in East and West*. Varna, 20-23/11/2003 Varna 2006, p. 214-226.
- «Πρώτες παρατηρήσεις για την εξέλιξη των πολιτικών θεσμών της Θεσσαλονίκης στη αυγή του Μεσαίωνα. Σχόλια στο 4ο Θαύμα της Ανώνυμης συλλογής των Θαυμάτων του αγίου Δημητρίου» *Βυζαντινά 23, 2006*, σ. 33-61.
- «Εργαστήριο γλυπτικής στη Θεσσαλονίκη στον 11ο αιώνα» *La sculpture Byzantine, VIIe-XIIe siècles. Actes du colloque international organisé par la 2e Ephorie des antiquités byzantines et l'École française d'Athènes* (6-8 septembre 2000). BCH Supplément 49, Paris 2008, 217-230.
- Ζητήματα της εικονογραφίας του αγίου Δημητρίου *Βυζαντινά 28, 2008*, 363-392. *Santa Sofia di Salonicco: Il problema della prima fase*, στο R. Farioli-Campanati, Cl. Rizzardi, P. Porta, A. Augenti, I. Baldini-Lippolis eds., *Ideologia e cultura artistica tra Adriatico e Mediterraneo orientale (IV-X secolo)*. Atti del convegno Internazionale, Bologna-Ravenna, 26-29/11/2007, Bologna 2009, σ.87-98.
- *Reflections on the Architectural History of the Tetrarchic Palace complex at Thessalonike*, στο *From Roman to Early Christian Thessalonike, Studies in Religion and Archaeology*, Harvard University Press, 2010.
- Τα ψηφιδωτά της ανοικοδόμησης του ναού του Αγίου Δημητρίου στον 7ο αιώνα μ. Χ. *ΚΒΕ, Βυζαντινά Κείμενα και Μελέτες 54, Θεσσαλονίκη 2010*.
- Η νησίδα της Επισκοπικής Βασιλικής και οι δρόμοι του Δίου. *Νάματα, Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Δημήτριο Παντερμαλή, Θεσσαλονίκη 2011*, 423-432.

- Death and Rebirth, στο Transition from Paganism to Christianity, Τόμος για την ομώνυμη Έκθεση στη Νέα Υόρκη, 2011, 42-46.

2. Αθανάσιος ΣΕΜΟΓΛΟΥ

Άμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ, άμεση συνάφεια βάσει έργου

<http://www.hist.auth.gr/sites/default/files/AΘ%20ΣΕΜΟΓΛΟΥ%20CV.pdf>

Δημοσιεύσεις (ενδεικτικά)

Μονογραφίες

1. Η Θέκλα στην αυτή του χριστιανισμού. Εικονογραφική μελέτη της πρώτης γυναίκας μάρτυρα στην τέχνη της Υστερης Αρχαιότητας, συνδημοσίευση του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών & του Αρχαιολογικού Ινστιτούτου Μακεδονίας και Θράκης, Θεσσαλονίκη 2014
2. *Le Voyage outre tombe de la Vierge dans l'art byzantin. De la Descente aux enfers à la Montée au ciel* (προλογίζει το αντεπιστέλλον μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας, καθηγητής Claude Lepage), Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών, Θεσσαλονίκη 2003. Βιβλιοκρισίες από τις Tania VELMANS, *Cahiers Archéologiques* (Παρίσι) 51, 2003-2004, σ. 201-202. Nicole THIERRY, *Cahiers de Civilisation Médiévale* (Poitiers) 52, 2009, Ivanka GERGOVA, *Problemi na Izkustvoto* (Sofia) 2007, fasc. 1, σ. 57-58. Βιβλιοπαρουσίαση: Γ. Θ. Καλόφωνος, ΑΩ (ενημερωτικό Δελτίο). Σύνδεσμος Υποτρόφων Κοινοφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης, τεύχ. 24, Ιούνιος 2004, σ. 43.
3. *Le décor mural de la chapelle athonite de Saint-Nicolas (1560). Application d'un nouveau langage pictural par le peintre thébain Frangos Catellanos*, Presses Universitaires de Septentrion, Villeneuve d'Ascq 1999

Άρθρα

1. Le phénix de Saint-Georges (la Rotonde) à Thessalonique et l'Apocalypse grecque de Baruch. L'examen critique d'une source possible du décor mosaïque, *Jahrbuch für Antike und Christentum* (Βόννη) 57, 2014, σ. 106-116
2. I monti sacri dei luoghi santi e le loro teofanie nell'arte paleocristiana, *I Monti di Dio*, (επ. S. Castri), Torino 2014, σ. 31-41
3. La Vierge mère de la Lumière, la Vierge lieu de rafraîchissement: deux aspects de la Mère de Dieu dans l'art byzantin, *Iconographica* (Φλωρεντία) 13, 2014, σ. 65-79
4. Κλασικά στοιχεία στην εντοιχία ζωγραφική του καθολικού του οσίου Νικάνορα στη Ζάβορδα Γρεβενών και στο έργο του Φράγκου Κατελλάνου, *Grevena. Histoire, Art Culture, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου*, Γρεβενά 2014, 10 σελ. (υπό έκδοση).
5. La composition absidale à Balinesti (Moldavie) et ses composantes iconographiques mariales. Remarques sur un exemple prodromique, *Τόμος αφιερωμένος στον ακαδημαϊκό Παναγιώτη Βοκοτόπουλο*, Θεσσαλονίκη, σ. 491-502
6. Icônes italo-crétoises de l'Amhara, *Les trésors des églises de l'Amhara (Ethiopie)*, (Unesco, εκδ. Jacques Mercier), Παρίσι 2014, 10 σελ. (υπό έκδοση)
7. Η μεταβυζαντινή ζωγραφική των μνημείων του Πάρνωνα, *Τα Μνημεία του Πάρνωνα*, (εκδ. Τράπεζας Πειραιώς), Αθήνα 2014, 12 σελ. (υπό έκδοση).
8. Η Χριστιανική και βυζαντινή συλλογή του Gabriel Millet. Η έμπνευση και τα πρώτα βήματα συγκρότησής της, *Το Άγιον Όρος στα χρόνια της απελευθέρωσης. Ζ' Διεθνές Επιστημονικό συνέδριο. Πρακτικά Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 2013, σ. 371-375.
9. La Seconde Parousie et le cycle de la Création dans l'église de la Vierge à Evangelismos (Mouhtaroi) en Crète. L'application d'un modèle occidental, *Ars auro gemnisque prior, Mélanges en hommage à Jean-Pierre Caillet*, Zagreb 2013, σ. 499-506
10. Ο Ευαγγελισμός του βημοθύρου αρ. 91 του Εκκλησιαστικού Μουσείου της Δράμας, *Η*

Δράμα και η περιοχή της. *Ιστορία και πολιτισμός, Ε΄ Επιστημονική Συνάντηση, Δράμα 2013*, σ. 405-422 (σε συνεργασία με τον Δρα. Ν. Τριβυζαδάκη)

11. Οι εικόνες της Μονής του Αγίου Διονυσίου του εν τω Ολύμπω, *Η Μονή του οσίου Διονυσίου του εν Ολύμπω*, Θεσσαλονίκη 2013, σ. 77-93

12. Hagia Aikaterine, *Impressions. Byzantine Thessalonike through the photographs and drawings of the British School at Athens (1888-1910)*, Θεσσαλονίκη 2012, (δίγλωσση έκδοση στα ελληνικά και αγγλικά), σ. 158-165

13. Οι αθωνικοί χοροί, χώροι δογματικών διατυπώσεων: Νέοι εικονογραφικοί χειρισμοί κατά τον 16ο αιώνα και το ερμηνευτικό τους περιεχόμενο, Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου, *Το Άγιον Όρος στον 15ο και 16ο αιώνα*, Θεσσαλονίκη 25-27 Νοεμβρίου 2011, Θεσσαλονίκη 2012, σ. 345-365

14. La théophanie de Latôme et les exercices d'interprétation artistiques durant les 'renaissances' byzantines. Les nouveaux signifiants de (vision de) Dieu, *Byzantium and Renaissances. Dialogue of Cultures, Heritage of Antiquity - Tradition and Modernity, Warsaw, 19-21 october 2011, Actes du Congrès International*, Βαρσοβία 2012, σ. 231-239

15. La croix à cornes: survivance juive du sacrifice expiatoire dans l'art chrétien, *Le plaisir de l'art du Moyen Age. Commande, production et réception de l'œuvre d'art. Mélanges en hommage à Xavier Barral i Altet*, Παρίσι 2012, σ. 77-83

16. La mosaïque de Hosios David à Thessalonique. Une interprétation néotestamentaire, *Cahiers Archéologiques* (Παρίσι) 54, 2011-2012, σ. 5-16.

17. Η τέχνη του Αγίου Όρους κατά τον 15ο και 16ο αιώνα, *Το Άγιον Όρος κατά τον 15ο και 16ο αιώνα. Από την κρίση στην Αναγέννηση*, Θεσσαλονίκη 2011, σ. 171-249.

18. Συμπληρώσεις στην ανάγνωση του εικονογραφικού προγράμματος του ναού του Χριστού Βεροίας. Μια εικονογραφική επισήμανση, *Φιλοτιμία, τιμητικός τόμος αφιερωμένος στην ομότιμο καθηγήτρια Αλκμήνη Σταυρίδου-Ζαφράκα*, Θεσσαλονίκη 2011, σ. 573-585 (σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα Α. Παπαδόπουλο).

19. À propos du moule métallique des reliures des évangeliaires du Musée Archéologique National de Sofia, *Problemi na izkustvoto* (Σόφια) 2011 fasc. 2, σ. 39-41.

20. Η ζωγραφική των σπηλαιωδών ναών των Κυθήρων. Νέες ανακαλύψεις. Μια πρώτη παρουσίαση, *Speleological Program of Kythira. A prodrom rapport of researchers of ESE in Kythira*, [Παράρτημα Δελτίου Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας], Athens 2011, σ. 44-50.

21. Χριστός Εμμανουήλ και Χριστός ο της Μεγάλης Βουλής Άγγελος. Εικονογραφικοί και επιγραφικοί συμφυρμοί στη μεταβυζαντινή ζωγραφική, *Βυζαντινά* (Θεσσαλονίκη), σ. 379-391

22. L'éloquence au service d'archéologie. Les «enfants aimés» de Theodore Métochite et sa bibliothèque dans le monastère de Chora, στο *Towards Rewriting? New Approaches to Byzantine Archaeology and Art, Proceedings of the Symposium on Byzantine art and archaeology*, Cracovie, September 8-10, 2008, (εκδ. P. L. Grotowski, Sl. Skrzyniarz) *Series Byzantina* (Βαρσοβία) 8, 2010, σ. 45-65

23. La Transfiguration du Christ, une vision éminente: Représenter Philippe à la place de Jacques à l'église Betä Maryam à Lalibäla en Ethiopie, *Eastern Christian Art* (Leiden) 6, 2009, σ. 119-126.

24. Le combat des animaux dans le décor religieux après l'iconoclasme et sa référence eucharistique, *Ikon* (Rijeka, Κροατία) 2, 2009, σ. 117-126

25. Remarques sur certains archaïsmes iconographiques dans les peintures murales byzantinisantes de la Pologne au XVe siècle, *Zograf* (Βελιγράδι) 32, 2008-2009, σ. 151-162.

26. Το ομοίωμα της Εκκλησίας του Χριστού στη Σύναξη των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου και η διαδικασία της «μετουσίωσης», *Σεμινάριο 3ο, Προπλάσματα στη Μεσαιωνική αρχιτεκτονική (Βυζάντιο, ΝΑ Ευρώπη, Ανατολία)*, Πρακτικά, (εκδ. Ι. Βαράλης), Θεσσαλονίκη 2009, σ. 67-77

27. Notes sur la double déisis et ses implications doctrinales sur la croix-reliquaire pectorale du musée de la Bibliothèque Apostolique au Vatican (M.S. 1387), *Niš and Byzantium, 6th symposium*, Niš 3-5 June 2007, Niš 2008, σ. 185-192

28. The Collection of Icons of the Ecclesiastical Museum of the Holy Metropolis of Thessaloniki: Valuable Testimony to the Palaeologean and post-Byzantine Religious Art of the City, *The Ecclesiastical Museum of the Metropolis of Thessaloniki. Orthodox Theology: Icons and Symbols*, (εκδ. Μ. Skaltsa, Ρ. Tzonos, Ρ. Nitsiou, Ε. Mamouri), Θεσσαλονίκη 2007, σ. 64-86
29. Από τον Gabriel Millet στον Μανόλη Χατζηδάκη και τους διαδόχους του. 100 χρόνια έρευνας της αγιορείτικης μνημειακής ζωγραφικής. Κριτική προσέγγιση και νέοι προσανατολισμοί, *Άγιον Όρος. Πνευματικότητα και Ορθοδοξία Τέχνη, Β' Διεθνές συμπόσιο*, Θεσσαλονίκη, 11-13 Νοεμβρίου 2005, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 379-389
30. Le voile « miraculeux » de la Vierge Kykkotissa et l'icône du « miracle habituel » des Blachernes : Un cas d'assimilation dans l'iconographie byzantine, *Cahiers balkaniques* (Παρίσι) 34, 2006, σ. 15-29
31. Loi divine et sanction encourue dans une épigramme de la période byzantine tardive. Fonctions d'une formule juridique, *Δώρον στον Καθηγητή Νικονάνο*, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 357-363.
32. L'EPHE et la formation des élites grecques en archéologie byzantine au XXe siècle, *Comptes rendus des inscriptions et belles lettres* 2005 (3e fasc.), (Παρίσι) σ. 37-44.
33. Η προσωποποίηση της καινής Διαθήκης στη μεταβυζαντινή ζωγραφική. Μια νέα εικαστική διατύπωση του σωτηριολογικού χρόνου, *Τιμητικός Τόμος αφιερωμένος στον Χρυσάνθο Χρήστου*, Θεσσαλονίκη 2006 σ. 135-143.
34. Ο άγιος Δημήτριος στην τέχνη του Αγίου Όρους. Τοιχογραφίες, *Ο άγιος Δημήτριος στην τέχνη του Αγίου Όρους*, Άγιον Όρος 2005, σ. 154-222.
35. Παρατηρήσεις στον διάκοσμο των πήλινων ευλογιών από το προσκύνημα του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου στην Έφεσο, *Βυζαντινά* (Θεσσαλονίκη) 25, 2005, σ. 99-116
36. L'icône Sinaïte de la Crucifixion N. B 36 et son contenu « mosaïque ». La dialectique de la passion, *Iconographica* (Φλωρεντία) IV, 2005, σ. 11-21.
37. Le banquet parabolique dans l'iconographie tardive et post-byzantine. Forme et contenu, *Medieval Russian and Post-Byzantine Art. The second half of the 15th – beginning of the 16th c.*, Moscow, 2005, σ. 302-311.
38. Les images reliquaires de la Vierge de Sainte-Sophie d'Ohrid, *Meždunarodnaja naučna konferentsija Manastirskata kultura na Balkanite, Conférence scientifique internationale: la culture monastique dans les Balkans*, Annuaire de l'Université de Sofia «Saint Kliment Ohridski» 94, 2004, σ. 191-195
39. Les reliques de la Vraie Croix et du Chef de saint Jean Baptiste: Inventions et vénération dans l'art byzantin et post-byzantin, *Eastern Christian Relics*, Moscow 2004, σ. 217-233.
40. Παρατηρήσεις στον εντοίχιο διάκοσμο του καθολικού της μονής του Οσίου Νικάνορα στη Ζάβορδα Γρεβενών, *Τα Γρεβενά. Ιστορία-Τέχνη-Πολιτισμός, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου*, Γρεβενά 2004, σ. 143-147.
41. Παρατηρήσεις στο εικονογραφικό πρόγραμμα του κοιμητηριακού παρεκκλησίου της Μονής Διονυσίου στο Άγιον Όρος (1627), *From Stars to Earth and Culture. In honour of the memory of Professor Alexandros Tsoumis*, Θεσσαλονίκη 2003, σ. 87-97 (σε συνεργασία με τον αρχιτέκτονα-αρχαιολόγο Δρ. Πασχάλη Ανδρούδη).
42. Le cahier des dessins d'un peintre Bulgare: un témoignage de la création artistique dans le monde post-byzantin, 4η Συνάντηση Βυζαντινολόγων Ελλάδας και Κύπρου, Θεσσαλονίκη 2003, σ. 207-209 (σε συνεργασία με την Δρ. Albena Milanova)
43. Το πρόγραμμα του τρούλου της Παναγίας Κουντουριώτισσας στην Πιερία. Εικονογραφικά πρότυπα και παράλληλα, *Η Πιερία στα βυζαντινά και νεότερα χρόνια, 2ο Επιστημονικό Συνέδριο, Πρακτικά*, Κατερίνη 2002, σ. 707-723
44. Ο εντοίχιος διάκοσμος του καθολικού της Μονής Μυρτιάς στην Αιτωλία (φάση του 1539) και η θέση του στη ζωγραφική του α' μισού του 16ου αιώνα, *Εγνατία* (Θεσσαλονίκη) 6, 2001-2002, σ. 185-237

45. Voskresajichii Moisei. O redkoji ikonografitseskoji osobennosti stseni « Preobrazenija » v nastennoji monastirskoj zivopisi severo-zapadnoji Gretsii XVI veka. Issledovanie russkogo vlijanija (Η ανάσταση του προφήτη Μωυσή. Με αφομή ένα σπάνιο εικονογραφικό θέμα στη σκηνή της Μεταμόρφωσης στην εντοίχια μοναστική ζωγραφική της ΒΔ Ελλάδας κατά τον 16ο αιώνα), *Vizantijski Vremenik* (Μόσχα) 60, 2001 (στη ρωσική), σ. 174-17
46. Ο καλλιτεχνικός «δυϊσμός» στην εντοίχια εκκλησιαστική ζωγραφική του 16ου αιώνα στην Ελλάδα. Συμβολή στη μελέτη του γραπτού κοσμήματος, *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, περ. Δ, τ. ΚΒ (Αθήνα) 2001, σ. 287-296
47. Saint Cyriaque et la Vraie Croix. Essai d'interprétation d'une icône crétoise du Louvre, *Revue du Louvre* (Παρίσι) 2001/5 (Δεκέμβριος), σ. 35-40
48. Portraits chypriotes de donateurs et le triomphe de l'élégance. Questions posées par l'étude des vêtements du XIVe au XVIe siècle. Notes additives sur un matériel publié, *Αφιέρωμα στη μνήμη του Σωτήρη Κίτσα*, Θεσσαλονίκη 2001, σ. 485-509
49. Le portrait de Saint Lazare le Galésiate aux Saints-Apôtres de Thessalonique: Un nouveau témoignage sur la datation des peintures murales de l'église, *Βυζαντινά* (Θεσσαλονίκη) 21, 2000, σ. 617-628
50. L'Annonciation de Deir es-Souriani en Égypte. Recherches sur l'origine iconographique des préfigurations de la Vierge, *Cahiers archéologiques* (Παρίσι) 48, 2000, σ. 35-43
51. Notes sur les peintures murales de la chapelle sud (Saint-Paul) du catholicon du monastère des Vlattades à Thessalonique, *Βυζαντινά* (Θεσσαλονίκη) 20, 2000, σ. 351-359
52. Η Μονή Βαρλαάμ των Μετεώρων. Ενδιάμεσος σταθμός στην καλλιτεχνική πορεία του Φράγγου Κατελλάνου, *Θεσσαλικό Ημερολόγιο* (Λάρισα) 33, 1998, σ. 185-192
53. Αγνωστο τρίπτυχο του ζωγράφου Αθανασίου ιεροδιακόνου του κρητός. Ζωγραφική και ιδιωτική λατρεία κατά τον 18ο αιώνα, *Από τη Μεταβυζαντινή τέχνη στη Σύγχρονη. Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου*, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 341-353.
54. Questions iconographiques de la période tardo- et post-byzantine. Notes critiques sur la littérature scientifique de l'art post-byzantin, *Annuaire de l'EPHE* (Παρίσι) 106, 1998, σ. 379-384.
55. Les trois inventions du chef de saint Jean Baptiste. Une hypothèse sur l'origine et l'histoire de ses types iconographiques, *Cahiers balkaniques* (Παρίσι) 27, 1997, σ. 25-37.
56. La pendaison de Judas, Essai d'interprétation de la scène aux XVe et XVIe siècles et la littérature extra-canonique, *Cahiers balkaniques* (Παρίσι) 27, 1997, σ. 13-23.
57. Les dons et le pardon: Les équivoques dans l'iconographie monastique de la Descente du Christ aux enfers en Grèce du nord-ouest au XVIe siècle, *Εγνατία* (Θεσσαλονίκη) 5, 1995-2000, σ. 103-116.
58. Contribution à l'étude du portrait funéraire dans le monde byzantin (14e-16e siècle), *Zograf* (Βελιγράδι) 24, 1995, σ. 5-11.
59. Le Christ Vengeur. Remarques sur un sujet iconographique rare, *Cahiers archéologiques* (Παρίσι) 42, 1994, σ. 159-166.
60. Καλλιτέχνης και εκκλησία κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, *Ανιχνεύσεις* (Θεσσαλονίκη) 7, 1994, σ. 57-60.
61. Le décor mural de la chapelle athonite de Saint-Nicolas (1560). Application d'un nouveau langage pictural par le peintre thébain Frangos Catellanos, *Annuaire de l'EPHE* (Παρίσι) 103, 1994-1995, σ. 525-529.

3. Μαρία ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΥΔΑΚΗ-ΚΙΤΡΟΜΙΛΙΔΟΥ

Άμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ, έμμεση συνάφεια βάσει έργου (υστεροβυζαντινή και μεταβυζαντινή τέχνη)

http://www.arch.uoa.gr/fileadmin/arch.uoa.gr/uploads/cvs/konstantoudaki_gr.pdf

Δημοσιεύσεις (ενδεικτικά)

- «Οι ζωγράφοι του Χάνδακος κατά το πρώτον ήμισυ του 16^{ου} αιώνας οι μαρτυρούμενοι εκ των νοταριακών αρχείων», *Θησαυρίσματα*, τόμ. 10 (1973), σελ. 291-380 και πίν. IB'-II' (και ιταλ. περίλ.).
- «Στοιχεία από ιταλικές χαλκογραφίες σε εικόνα του Κρητικού ζωγράφου Γεωργίου Σωτήρχου», *Θησαυρίσματα*, τόμ. 11 (1974), σελ. 240-250 και πίν. ΛΒ'-ΛΣΤ' (και ιταλ. περίλ.).
- «Μαρτυρίες ζωγραφικών έργων στο Χάνδακα σε έγγραφα του 16^{ου} και 17^{ου} αιώνα», *Θησαυρίσματα*, τόμ. 12 (1975), 35-136 (και ιταλ. περίλ.).
- "Dominicos Théotocopoulos de Candie à Venise. Documents inédits (1566-1568)", *Θησαυρίσματα*, τόμ. 12 (1975), σελ. 292-308 (και ιταλ. περίλ.). Αναδημοσίευση: «Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος (El Greco) από τον Χάνδακα στη Βενετία. Ανέκδοτα έγγραφα (1566-1568)», *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, τόμ. Η' (1975-1976), σελ. 55-71 (και αγγλ. περίλ.). Φωτομυθ. ανατύπ. του αρχικού γαλλικού άρθρου περιλήφθηκε στον τόμο *Δομήνικος Θεοτοκόπουλος: Τεκμήρια για τη ζωή και το έργο του* (επιμ. Ν. Χατζηνικολάου), Ρέθυμνο (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης) 1990, σελ. 32-41.
- «Ανέκδοτα έγγραφα για τον ζωγράφο του 16^{ου} αιώνα Ιωάννη Γριπιώτη», *Θησαυρίσματα*, τόμ. 13 (1976), σελ. 284-296 (και ιταλ. περίλ.).
- «Νέα έγγραφα για ζωγράφους του Χάνδακα από τα αρχεία του Δούκα και των Νοταρίων της Κρήτης», *Θησαυρίσματα*, τόμ. 14 (1977), σελ. 284-296 (και ιταλ. περίλ.).
- «Ο ζωγράφος Ματθαίος Βιτζαμάνος και η διακοσμητική ζωγραφική με Εβραίους παραγγελιοδότες στον Χάνδακα τον 16^ο αιώνα», *Θησαυρίσματα*, τόμ. 15 (1978), σελ. 127-136 (και ιταλ. περίλ.).
- «Ειδήσεις για τη συντεχνία των ζωγράφων του Χάνδακα τον 16^ο αιώνα», *Πεπραγμένα του Δ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (Ηράκλειο 1976), τόμ. Β', Αθήνα 1981, σελ. 123-145 και πίν. 53.
- «Τρίπτυχο με σκηνές από το Πάθος του Χριστού στη Δημοτική Πινακοθήκη της Ραβέννας», *Θησαυρίσματα*, τόμ. 18 (1981), σελ. 145-176 και πίν. Α'-Ι' (και ιταλ. περίλ.).
- "A Fifteenth-Century Byzantine Icon-Painter Working on Mosaics in Venice. Unpublished Documents", *XVI. Internationaler Byzantinistenkongress. Akten*, II/5 (=Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik, 32/5), Wien 1982, σελ. 265-272.
- «Το συγγραφικό και εικαστικό έργο του Άγγλου περιηγητή William Haygarth. Υδατογραφίες (lavis) και σχέδια του William Haygarth από την Ελλάδα (1810-1811). Χαλκογραφίες του Charles Turner από το βιβλίο του William Haygarth "Greece, A Poem in Three Parts" (London 1814) και από την έκδοση του Robert Walpole "Memoirs Relating to European and Asiatic Turkey and Other Countries of the East" (London 1817¹, 1818²). Λιθογραφίες του A. Joly Από το βιβλίο "Vues de la Grèce moderne" (Paris 1824)», στο: *Τόπος και εικόνα. Χαρακτικά ξένων περιηγητών για την Ελλάδα*, τόμ. Δ', 19^{ος} αι., Αθήνα 1982, σελ. 147-181 και πίν. 182-245.
- «Έρευνα στην Επίδαυρο Λιμηρά», με Ν. Β. Δρανδάκη, Ν. Γκιολέ, Ε. Δωρή, Σ. Καλοπίση, Β. Κέπετζη, Χ. Κωνσταντινίδη, Μ. Παναγιωτίδη, *Πρακτικά της Αρχαιολογικής Εταιρείας*, Αθήνα 1982, σελ. 349-466 και πίν. 223-248.
- «Τρίπτυχο του Γεωργίου Κλόντζα (;) άλλοτε σε ξένη ιδιωτική συλλογή», *Πεπραγμένα του Ε' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (Άγιος Νικόλαος, 1981), τόμ. Β', Ηράκλειο Κρήτης 1986, σελ. 209-249 και πίν. ΛΖ'-ΝΗ' (Α'-ΚΒ').
- «Οι Κρητικοί ζωγράφοι και το κοινό τους: Η αντιμετώπιση της τέχνης τους στη Βενετοκρατία», *Κρητικά Χρονικά*, τόμ. κστ' (1986), σελ. 246-261 και πίν. ΝΔ'-ΞΓ' (Α'-Ι').
- "Taste and the Market in Cretan Icons in the Fifteenth and Sixteenth Centuries", *From Byzantium to El Greco. Greek Frescoes and Icons*, Κατάλογος έκθεσης, London, Royal Academy of Arts, 27 Μαρτ.-21 Ιουνίου 1987, σελ. 51-53. Αναδημοσίευση: *Holy Image, Holy Space. Icons*

and frescoes from Greece, The Walters Art Gallery, Baltimore, Maryland, 21 Αυγ.-16 Οκτ. 1988, σελ. 51-53.

- Μιχαήλ Δαμασκηνός (1530/35-1592/93). Συμβολή στη μελέτη της ζωγραφικής του, Διδ. διατρ., Αθήνα (Πανεπιστήμιο Αθηνών) 1989, τόμ. Α'-Γ', σελ. 626 και 278 πίνακες.
- Κείμενα για έργα του Δ. Θεοτοκόπουλου και του Μ. Δαμασκηνού στον κατάλογο της έκθεσης *Δομήνικος Θεοτοκόπουλος Κρης - El Greco of Crete*, επιμ. Ν. Χατζηνικολάου, Ηράκλειο 1990, σελ. 128-135, 146-155, 186-191 (και σε αγγλ. μετάφρ., σελ. 321-326, 331-337, 350-353).
- «Εικόνα του Μιχαήλ Δαμασκηνού με τη Γέννηση της Παναγίας και οι ιταλικές πηγές της», *Πεπραγμένα του ΣΤ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (Χανιά 1986), τόμ. Β', Χανιά 1991, σελ. 239-254 και πίν. 84-92.
- «Ο Θεοφάνης, ο Marcantonio Raimondi, θέματα all'antica και grottesche», *Ευφρόσυνον. Αφιέρωμα στον Μανόλη Χατζηδάκη*, Αθήνα 1991, σελ. 271-281 και πίν. 132-140 (και αγγλ. περίλ.).
- *Έρευνα στην Κάτω Μάνη* (με Ν. Β. Δρανδάκη, Ε. Δωρή και Β. Κέπετζη), Αθήνα (Βιβλιοθήκη της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας, αρ. 130) 1993, 242 σελ. και 50 πίνακες.
- Κείμενα για έξι έργα του Μιχαήλ Δαμασκηνού στον κατάλογο της έκθεσης *Εικόνες της κρητικής τέχνης. Από τον Χάνδακα ως την Μόσχα και την Αγία Πετρούπολη*, επιμ. Μ. Μπορμπουδάκης, Ηράκλειο 1993, αρ. 96-101, σελ. 449-461 και πίν. έγχρ. 96-101.
- «Ένθρονη Βρεφοκρατούσα και άγιοι, σύνθετο έργο ιταλοκρητικής τέχνης», *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, περίοδος Δ', τόμ. ΙΖ' (1993-1994), σελ. 285-301 (και αγγλ. περίλ.).
- «Ο Μιχαήλ Δαμασκηνός ως συλλέκτης σχεδίων Ιταλών καλλιτεχνών», *Αντίφωνον. Αφιέρωμα στον καθηγητή Νικόλαο Β. Δρανδάκη*, Θεσσαλονίκη 1994, σελ. 486-495 (και γαλλ. περίλ.).
- «Χριστός Παντοκράτωρ στηθαίος, πρώιμη κρητική εικόνα», *Ροδωνιά, Τιμή στον Μ. Ι. Μανούσακα*, τόμ. Α', Ρέθυμνο (Πανεπιστήμιο Κρήτης) 1994, σελ. 253-265 και εικ. Α'-ΙΒ' (με αγγλ. περίλ.).
- «Έργα "σκουλτόρων" και "μουράρων": Γλυπτική και αρχιτεκτονική στην Κρήτη τον δέκατο έκτο αιώνα με βάση αρχειακές πηγές», *Πεπραγμένα του Ζ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (Ρέθυμνο 1991), τόμ. Β1 (= *Νέα Χριστιανική Κρήτη*, έτη ΣΤ'-Ζ', 1994-1995), Ρέθυμνο 1995, σελ. 361-403.
- «Italian Influences in El Greco's Early Work. Some New Observations», *El Greco of Crete. Proceedings of the International Symposium* (Iraklion, Crete, 1990), επιμ. Ν. Hadjinicolaou, Iraklion 1995, σελ. 97-118.
- «Ο Άγιος Ιερώνυμος με τον λέοντα σε εικόνες κρητικής τέχνης. Το θέμα και οι συμβολισμοί του», *"Άνθη χαρίτων". Μελετήματα εόρτια (...)*, επιμ. Ν. Μ. Παναγιωτάκης, Βενετία 1998, σελ. 193-226 (και ιταλ. περίλ.).
- «La pittura di icone a Creta veneziana (secoli XV e XVI). Questioni di mecenatismo, iconografia e preferenze estetiche», *Venezia e Creta. Atti del Convegno Internazionale di Studi* (Iraklion-Chanià, 1997), επιμ. G. Ortalli, Venezia (Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti) 1998, σελ. 459-507.
- «Άγνωστο τρίπτυχο του Γεωργίου Κλόντζα και ο αποδέκτης του», *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, περίοδος Δ', τόμ. Κ' (1998), Αθήνα 1999, σελ. 335-343.
- «Η ζωγραφική στην Κρήτη κατά τον δέκατο πέμπτο και δέκατο έκτο αιώνα. Ο μακρύς δρόμος προς τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο και η πρώιμη παραγωγή του», και κείμενα υπ'αρ. I-IX (κρητικές εικόνες) και 2-6.6 (πρώιμα έργα του Θεοτοκόπουλου) *El Greco. Ταυτότητα και μεταμόρφωση. Κρήτη - Ιταλία - Ισπανία*, Κατάλογος έκθεσης (επιμ. J. Álvarez Lopera), Μαδρίτη (Museo Thyssen - Bornemisza, Φεβρ. - Μάιος 1999), Ρώμη (Palazzo

delle Esposizioni, Ιούν. – Σεπτ. 1999), Αθήνα (Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου, Οκτ. 1999 – Ιαν. 2000), Μιλάνο 1999, σελ. 89-99 και 345-356, 359-373 (της ελλ. έκδ., με επιμ. Ν. Χατζηνικολάου). Κυκλοφόρησε και σε ισπαν., αγγλ. και ιταλ. έκδοση.

- “The Bologna Last Supper. A Reconsideration”, *El Greco in Italy and Italian Art. Proceedings of the International Symposium* (Rethymno, Crete, 1995), επιμ. Ν. Hadjinicolaou, Rethymno 1999, σελ. 109-123.
- *L'arte dei pittori greci a Venezia nel Cinquecento*, στη σειρά *La pittura nel Veneto. Il Cinquecento*, τόμ. III, επιμ. Mauro Lucco, Milano (Electa editrice) 1999, σελ. 1203-1261.
- «Ασήμι λαβωράδο και χρυσάφι φίνον: Αρχαιακές μαρτυρίες για την αργυροχοΐα και τη χρυσοχοΐα στην Κρήτη της βενετικής περιόδου», *Πεπραγμένα του Η' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (Ηράκλειο 1996), Ηράκλειο (Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών) 2000, σελ. 365-380.
- “*Conducere apothecam, in qua exercere artem nostram*: Το εργαστήριο ενός Βυζαντινού και ενός Βενετού ζωγράφου στην Κρήτη», *Σύμμεικτα* (Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών), τόμ.14 (2001), σελ. 291-298 (και γαλλ. περίλ.).
- «Εικόνα Οδηγήτριας με δύο αγίους στον ναό του Αρχαγγέλου Μιχαήλ Τρουπιώτη στη Λευκωσία. Το έργο και τα νοήματά του», *Πεπραγμένα του Τρίτου Διεθνούς Κυπριολογικού Συνεδρίου* (Λευκωσία 1996), τόμος Β' (Μεσαιωνικό τμήμα), Λευκωσία 2001, σελ. 385-409.
- “Damaskinos, Theotokopulos e la sfida veneziana”, *Il contributo veneziano nella formazione del gusto dei Greci (XV-XVII sec.). Atti del Convegno* (Venezia 2000), επιμ. Ch. Maltezu, Βενετία 2001, σελ. 49-59 και εικ. 17-34 και πίν. V-VIII.
- “Le icone e l'arte dei pittori greci a Venezia. Maestri in rapporto con la Confraternita greca”, *I greci a Venezia. Atti del Convegno Internazionale di Studio* (Venezia 1998), επιμ. Maria Francesca Tiepolo, E. Tonetti, Venezia (Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti) 2002, σελ. 569-641.
- «Ο Άγιος Λουκάς του Θεοτοκόπουλου του Μουσείου Μπενάκη. Νέες επιστημονικές», *Ζητήματα Μεταβυζαντινής Ζωγραφικής. Στη μνήμη του Μανόλη Χατζηδάκη. Πρακτικά επιστημονικού διημέρου* (Αθήνα 1999), επιμ. Ευγενία Δρακοπούλου, Αθήνα (Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών-Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία) 2002, σελ. 271-279, εικ. 1-6 (με γαλλ. περίλ.).
- “Aspetti della committenza artistica a Creta veneziana secondo documenti d'archivio (pittura, argenteria, oreficeria)”, *Economia e arte, secc. XIII-XVIII. Atti della Trentatreesima Settimana di Studi* (Prato 2001), επιμ. S. Cavaciocchi, Prato (Istituto Internazionale di Storia Economica F. Datini) 2002, σελ. 603-610.
- «Κύπριοι ζωγράφοι στη Βενετία στα τέλη του 16ου αιώνα. Αρχαιακές μαρτυρίες και καλλιτεχνική παραγωγή», *Κύπρος-Βενετία. Κοινές ιστορικές τύχες – Cipro-Venezia. Comuni sorti storiche* (Αθήνα 2001), επιμ. Χ. Α. Μαλτέζου, Βενετία (Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών) 2002, σελ. 353-368, πίν. 1-12.
- “La Huida a Egipto y la producción juvenil de El Greco”, *El Greco*, εισαγ. F. Calvo Serraller, Madrid-Barcelona (Fundación Amigos del Museo del Prado) 2003, σελ. 21-36 και πίν. I-XII.
- «Από το Ρέθυμνο στη Βενετία : Ο ζωγράφος Κωνσταντίνος Τζάνες Μπουνιαλής και η εξέλιξη της τέχνης του», *Της Βενετίας το Ρέθυμνο: Πρακτικά Συμποσίου – Rethymno veneziano. Atti del Simposio* (Ρέθυμνο 2002), επιμ. Χ. Μαλτέζου, Α. Παπαδάκη, Βενετία (Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών) 2003, σελ. 415-434 και πίν. 1α-10β.
- *Pinacoteca Civica di Vicenza. Dipinti dal XIV al XVI secolo. Catalogo scientifico delle collezioni I*, επιμ. M. E. Avagnina, M. Binotto και G. C. F. Villa, Cinisello Balsamo, Milano 2003, αρ. 72-77, 201, 302, σελ. 218-223, 372, 474.
- «Παραγγελίες πινάκων, εργαστήριο, κυκλοφορία σχεδίων του Μιχαήλ Δαμασκηνού στον Χάνδακα. Ανέκδοτα έγγραφα (1585-1593)», *Θησαυρίσματα*, τόμ. 34 (2004) : *Μνημόσυνον*

Μανούσου Ι. Μανούσακα, Βενετία 2004, σελ. 253-271 και πίν. 1-4 (με ιταλική περίληψη, σελ. 271-272).

- «Πολυτελή έργα μικροτεχνίας στην Κρήτη της Βενετικής περιόδου: Ανέκδοτα ευρετήρια του 15ου αιώνα από τη μονή του Αγίου Φραγκίσκου του Χάνδακα», *Πεπραγμένα Θ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (Ελούντα 2001) τόμ. Β2, Ηράκλειο (Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών) 2004, σελ. 315-325 και εικ. 1-9.
- “Notes on El Greco’s Resurrection in Santo Domingo el Antiguo”, *El Greco. The First Twenty Years in Spain. Proceedings of the International Symposium (Rethymno, Crete 1999)*, επιμ. Ν. Hadjinicolaou, Rethymno (University of Crete) 2005, σελ. 37-52, με εικ. 1-19b.
- *Οι ναοί της Παναγίας Ποδύθου και της Θεοτόκου (ή του Αρχαγγέλου) στη Γαλάτα, Λευκωσία* (Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου, Ιερά Μητρόπολις Μόρφου, Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου) 2005 (συνεργασία.: Δ. Μυριανθούς).
- «Ατλαντες, προσωπεία, λέοντες: Γλυπτά της βενετικής περιόδου από τη Μονή Αγκαράθου», *Γλυπτική και λιθοξοική στη Λατινική Ανατολή, 13ος-17ος αιώνας* (Πρακτικά Συμποσίου, Ρέθυμνο 2002), επιμ. Ο. Γκράτζιου, Ηράκλειο 2007, σελ.114-137 (και αγγλ. περίλ. στις σελ. 138-139).
- *The Churches of the Virgin Podythou and of the Theotokos (or of the Archangel) in Galata*, Nicosia 2007. - *Die Kirchen der Panagia Podythou und der Theotokos (oder des Erzengels) in Galata*, Lefkosia 2007 (αγγλ. και γερμ. έκδ. του βιβλίου που εκδόθηκε στα ελληνικά το 2005).
- “Cretan Painters and Their Workshops in Sixteenth Century Candia: Early El Greco’s Professional Environment”, *El Greco’s Studio. Proceedings of the International Symposium (Rethymnon, Crete 2005)*, επιμ. Ν. Χατζηνικολάου, Ρέθυμνο (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης) 2007, σελ. 1-29, εικ. 1-32.
- «Εργαστήρια καλλιτεχνών στην Κρήτη του Θεοτοκόπουλου», *Ο Γκρέκο και το εργαστήριό του – “Talleres artísticos en la Creta de Theotokopoulos”*, *El Greco y su taller*, επιμ. Ν. Χατζηνικολάου, Αθήνα (Sociedad Estatal para la Acción Cultural Exterior de España και Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης) 2007, σελ. 41-67 (έκδοση ελλην. και ισπαν.).
- “Viaggi di pittori tra Costantinopoli e Candia. Documenti d’archivio e influssi sull’arte (XIV-XV sec.)”, *I Greci durante la Venetocrazia: Uomini, spazio, idee (XIII-XVIII sec.). Atti del Convegno Internazionale di Studi, Venezia, 3-7 dicembre 2007*, a cura di Ch. Maltezos – A. Tzavara – D. Vlassi, Venezia 2009, σελ. 709-723, 826-831.
- «Όψεις της ζωγραφικής εικόνων στην Κύπρο κατά τη βενετική περίοδο και οι σχέσεις με τη Βενετία» / “Aspects of Icon Painting in Venetian Cyprus and Relations with Venice”, *Η Γαληνοτάτη και η Ευγενεστάτη / La Serenissima and La Nobilissima*, επιμ. Άγγελ Νικολάου-Κονναρή / edited by Angel Nicolaou-Konnari, Λευκωσία (Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου) 2009 / Nicosia (Bank of Cyprus Cultural Foundation) 2009, σελ. 157-193.
- «Η Isabelle de Lusignan Καντακουζηνή και τα τιμαλφή της από τον Μυστρά στην Κρήτη», *Επιστημονικό Συμπόσιο στη μνήμη Νικολάου Β. Δρανδάκη για τη Βυζαντινή Μάνη* (Καραβοστάσι Οιτύλου, 21-22 Ιουνίου 2008), *Πρακτικά*, επιμ. Ε. Π. Ελευθερίου - Α. Μέξια, Σπάρτη 2008-2009 [2010], σελ. 161-170.
- “The Venetian Experience of Two Cretan Icon Painters and Its Impact on Their Work: Michael Damaskinos and Domenikos Theotokopoulos”, *Πρακτικά του Συνεδρίου Griechische Ikonen, Symposium in Marburg vom 26.-29.6.2000*, ed. E. Gerousis, G. Koch, Athen 2010, σελ. 59-80.
- «Τάσεις και κυριότεροι εκπρόσωποι της ζωγραφικής εικόνων στην Κρήτη, την Κύπρο και τα Επτάνησα μετά την Άλωση», *Βενετοκρατούμενη Ελλάδα. Προσεγγίζοντας την ιστορία της*, τόμ. Α', επιστημ. διεύθ. Χ. Μαλτέζου, Αθήνα-Βενετία (Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, Βιβλιοθήκη, αρ. 30) 2010, σελ. 493-534 (με εικ. 1-7).
- «Ο Άγιος Ιερώνυμος ως πατέρας της Εκκλησίας και ως ερημίτης σε εικόνες της κρητικής τέχνης. Εικονογραφικές και εικονολογικές παρατηρήσεις», *Πεπραγμένα του Ι' Διεθνούς*

Κρητολογικού Συνεδρίου (Χανιά, 1-8 Οκτωβρίου 2006), επιμ. Μ. Ανδριανάκης, τόμ. Β2, Χανιά 2011, σελ. 331-378 (με εικ. 1-35).

- «Η Κρητική ζωγραφική του 15^{ου} και 16^{ου} αιώνα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο της εποχής», *Πεπραγμένα του I Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου (Χανιά, 1-8 Οκτωβρίου 2006)*, τόμ. Α (Στρογγυλές τράπεζες), επιμ. Μ. Ανδριανάκης, Χανιά 2011, σελ. 349-366.
- «In arthotheca aurificum: Εργαστήρια, παραγγελίες και χρήσεις έργων αργυροχρυσοχοΐας στον Χάνδακα (14^{ος}-15^{ος} αι.). Έγγραφα από τα Κρατικά Αρχεία Βενετίας», *Θησαυρίσματα* 41/42 (2011/2012), σελ. 361-384 (ιταλ. περίλ. σ. 385) και εικ. 1-10.
- "The Man of Sorrows from Byzantium to Venetian Crete. Some Observations on Iconography and Function", *New Perspectives on the Man of Sorrows*, eds. C. R. Puglisi and W. H. Barcham, Medieval Institute Publications, W. Michigan University, Kalamazoo, 2013, σελ.147-190.
- «Παρατηρήσεις στις τοιχογραφίες του ναού του Σωτήρος στα Ακούμια Ρεθύμνης: Εικονογραφία και νοήματα», *Πρακτικά του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: Η επαρχία Αγίου Βασιλείου από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα*, (Σπήλι-Πλακιάς, 2008), τ. Β' (Βυζαντινοί Χρόνοι- Βενετοκρατία), Ρέθυμνο 2014, σελ. 51-110.
- «Όψεις του σιναϊτικού τοπίου από το Βυζάντιο στον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο», *Ο Δ. Θεοτοκόπουλος μεταξύ Βενετίας και Ρώμης*, επιμ. Ν. Χατζηνικολάου, κατάλ. έκθ. με εισαγωγικά δοκίμια, Ηράκλειο-Αθήνα 2014, σελ. 1-43 (δίγλωσση έκδ., ελλ.-αγγλ.).
- Εισαγωγικό κείμενο «Μιχαήλ Δαμασκηνός» και λήμματα έξι έργων του (υπ'αρ. 6-11) στον επιστημονικό κατάλογο: *Μουσείο Αγίας Αικατερίνης*, επιμ. Β. Συθιακάκη, Ηράκλειο 2014, σελ. 44-47 και 76-87 αντίστοιχα.
- "El joven Greco: la espinosa cuestión de su etapa veneciana y el estado actual de la investigación", *Fundacion El Greco 2014, Toledo – Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid. Simposio Internacional El Greco 2014 (Mayo 21-24, 2014)*, διεύθ. συνεδρ. Fernando Marías, επιμ. έκδ. Α. Moreno, L. de Cos (Museo Thyssen-Bornemisza), Madrid 2015, σελ. 4-20.

4. Μαρία ΒΑΣΙΛΑΚΗ

Αμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ, έμμεση συνάφεια βάσει έργου (υστεροβυζαντινή και μεταβυζαντινή τέχνη)

<http://www.ha.uth.gr/index.php?page=faculty.display&a=mvas>

Δημοσιεύσεις (ενδεικτικά)

Μονογραφίες

- Μ. Vassilakis-Mavrakakis, *The Church of the Virgin Gouverniotissa at Potamies, Crete*, PhD dissertation, Courtauld Institute of Art, University of London, Λονδίνο 1986.
- Μ. Βασιλάκη, *Από τους εικονογραφικούς οδηγούς στα σχέδια εργασίας των μεταβυζαντινών ζωγράφων. Το τεχνολογικό υπόβαθρο της βυζαντινής εικονογραφίας*, Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, Αθήνα 1995.
- Μ. Βασιλάκη, Γ. Ταβλάκης, Ευθ. Τσιγαρίδας, *Εικόνες Ιεράς Μονής Αγίου Παύλου, Άγιον Όρος* 1998.
- Μ. Βασιλάκη κ.ά., *Κειμήλια Πρωτάτου, Άγιον Όρος* 2004.
- Μ. Vassilaki, *The Painter Angelos and Icon-Painting in Venetian Crete*, Ashgate Variorum Series, Aldershot 2008.
- Μ. Βασιλάκη, *Οι εικόνες του αρχοντικού Τοσίτσα. Η συλλογή του Ευάγγελου Αβέρωφ*, Ίδρυμα Βαρόννου Μιχαήλ Τοσίτσα, Αθήνα 2012.
- Μ. Βασιλάκη, *Σχέδια εργασίας των ζωγράφων μετά την Άλωση. Ο φάκελος Ανδρέα Ξυγγόπουλου του Μουσείου Μπενάκη*, Αθήνα 2015.
- Μ. Vassilaki, *Working Drawings of Icon-Painters after the Fall of Constantinople. The Andreas*

Xyngoropoulos Portfolio at the Benaki Museum, Athens 2015.

Επιμέλειες τόμων και καταλόγων εκθέσεων

- Μ. Βασιλάκη (επιμ.), *Το πορτραίτο του καλλιτέχνη στο Βυζάντιο*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1997(1), 2000(2)
- Μ. Vassilaki (ed.), *Mother of God. Representations of the Virgin in Byzantine Art*, exhibition catalogue, Skira-Benaki Museum, Μιλάνο 2000.
- Μ. Βασιλάκη (επιμ.), *Μήτηρ Θεού. Απεικονίσεις της Παναγίας στη Βυζαντινή Τέχνη*, κατάλογος εκθέσεως, Μουσείο Μπενάκη Αθήνα 2000.
- Μ. Βασιλάκη (επιμ.), *Βυζαντινές εικόνες : τέχνη, τεχνική και τεχνολογία*, Πρακτικά Συμποσίου, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη - Αθήνα 1998, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2002.
- Μ. Vassilaki (ed.), *Images of the Mother of God. Perceptions of the Theotokos in Byzantium*, Ashgate & Benaki Museum, Aldershot 2005.
- R. Cormack & M. Vassilaki (επιμ.), *Byzantium: 330-1453*, exhibition catalogue, Royal Academy of Arts, London 2008.
- Μ. Βασιλάκη (επιμ.), *Βυζάντιο 330-1453*, Μουσείο Μπενάκη 2009.
- Μ. Βασιλάκη (επιμ.), *Χειρ Αγγέλου. Ένας ζωγράφος εικόνων στη βενετοκρατούμενη Κρήτη*, Μουσείο Μπενάκη & Lund Humphries, Αθήνα & Λονδίνο 2010.
- Μ. Vassilaki (ed.), *The Hand of Angelos. An Icon Painter in Venetian Crete*, Benaki Museum & Lund Humphries, Athens & London 2010.
- Μ. Βασιλάκη (επιμ.), *Δομήνικος Θεοτοκόπουλος: από τον Χάνδακα στη Βενετία. Στα βήματα μιας ευρωπαϊκής διαδρομής*, κατ. εκθ., Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας, Λευκωσία 2012.

Δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους

- "Saint Phanourios: Cult and Iconography", *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, περ. Δ', 10 (1980-81), σσ. 223-238.
- "Ο ζωγράφος Ξένος Διγενής και η εκκλησία των Αγίων Πατέρων στα Απάνω Φλώρια Σελίνου της Κρήτης", *Πεπραγμένα του Δ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (Ηράκλειο 1976), τ. 2, Αθήνα 1981, σσ. 550-570.
- "Ο ζωγράφος Άγγελος Ακοτάντος: το έργο και η διαθήκη του (1436)", *Θησαυρίσματα*, 18(1981), σσ. 290-298.
- "Western Influences on the Fourteenth-Century Art of Crete", *XVI. Internationaler Byzantinistenkongress, Akten III/5. Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*, 32/5(1982), σσ. 302-306.
- "Εικόνα του Γεωργίου Κλόντζα στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο της Αθήνας: η Ναυμαχία της Ναυπάκτου", *Αρχαιολογία*, 15(Μάϊος 1985), σ. 100.
- "Οι παραστάσεις των κολαζομένων γυναικών στις εκκλησίες της Κρήτης", *Αρχαιολογία*, 21 (Νοέμβριος 1986), σσ. 41-46.
- "The Icons of Candia", *RA (The Magazine for the Friends of the Royal Academy)*, 15(Summer 1987), σσ. 24-25.
- "Εικονογραφικοί κύκλοι από τη ζωή του Μ. Κωνσταντίνου σε εκκλησίες της Κρήτης", *Κρητική Εστία*, περ. Δ', 1(1987), σσ. 60-84.
- "Εικόνα του αγίου Χαραλάμπους", *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, περ. Δ', 13(1985-86), σσ. 247-260.
- "A Cretan Icon of Saint George", *The Burlington Magazine*, CXXXI(March 1989), σσ. 208-214.
- "A Cretan Icon in the Ashmolean: the Embrace of Peter and Paul", *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik* 40(1990), σσ. 405-422.
- "Some Cretan Icons in the Walters Art Gallery", *Journal of the Walters Art Gallery* 48(1990), σσ. 75-92.
- «Παρατηρήσεις για τη ζωγραφική στην Κρήτη τον πρώιμο 15^ο αι.», *Ευφρόσυνον. Αφιέρωμα*

στον Μανόλη Χατζηδάκη, τ. Α', Αθήνα 1991, σσ. 65-75.

- «Εικόνα του ζωγράφου Αγγέλου με τον άγιο Γεώργιο καβαλάρη δρακοντοκτόνο: ένα νέο απόκτημα του Μουσείου Μπενάκη», *Πεπραγμένα του ΣΤ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (Χανιά 1986), τ. 2 (Χανιά 1991), σσ. 41-49.
- "Cretan Icons", στο D. Buckton (επιμ.), *Byzantium. Treasures of Byzantine Art and Culture from British Collections*, Λονδίνο 1995, σσ. 22-24.
- «Μεταβυζαντινή εικόνα του αγίου Νικολάου», *Αντίφωνον. Αφιέρωμα στον καθηγητή Ν.Β. Δρανδάκη*, Θεσσαλονίκη 1994, σσ. 229-245.
- «Νεώτερα στοιχεία για το ζωγράφο Άγγελο Ακοτάντο», *Ροδωνιά. Τιμή στον Μ.Ι. Μανούσακα*, Ρέθυμνο 1994, τ. 1, σσ. 87-96.
- «Η αποκατάσταση ενός τριπτύχου», *Θυμίαμα στη μνήμη της Λασκαρίνας Μπούρα*, Αθήνα 1994, σσ. 325-336.
- "An Icon of the Entry into Jerusalem and a Question of Archetypes, Prototypes and Copies in Late- and Post-Byzantine Icon-Painting", *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας* (Τόμος αφιερωμένος στη μνήμη της Ντούλας Μουρίκη), 17(1994), σσ. 271-284.
- "Three Questions on the Modena Triptych", *Proceedings of the International Conference on El Greco* (Ηράκλειο 1990), Ηράκλειο 1995, σσ. 119-132.
- «Από τον 'άνωνυμο' Βυζαντινό καλλιτέχνη στον 'επώνυμο' Κρητικό ζωγράφο του 15^{ου} αιώνα», στο Μ. Βασιλάκη (επιμ.), *Το πορτραίτο του καλλιτέχνη στο Βυζάντιο*, Ηράκλειο 1997, σσ. 161-209.
- «Οι πλούσιοι πάνε στην Κόλαση;», *Πεπραγμένα του Διεθνούς Συμποσίου «Πλούσιοι και Φτωχοί στις χώρες της Λατινοκρατούμενης Ανατολής»* Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, Αθήνα 1997, έκδ. του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών, Βενετία 1998, σσ. 473-482.
- «Υπήρξε Μανουήλ Πανσέληνος;», *Πεπραγμένα του Διεθνούς Συμποσίου "Ο Μανουήλ Πανσέληνος και η εποχή του"* Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (Αθήνα 1997), Αθήνα 1999, σσ. 39-51.
- «Καθημερινή ζωή και πραγματικότητα στη βενετοκρατούμενη Κρήτη: η μαρτυρία των τοιχογραφημένων εκκλησιών», *Ενθύμησις Νικολάου Μ. Παναγιωτάκη*, Ηράκλειο 2000, σσ. 57-80.
- «Παρατηρήσεις γύρω από τη θέση του ζωγράφου στην κρητική κοινωνία του 15^{ου} αιώνα», *Πεπραγμένα του Η' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (Ηράκλειο 1996), Ηράκλειο 2000, σσ. 71-79.
- «Γύρω από την τεχνολογία των μεταβυζαντινών εικόνων», *Πεπραγμένα του Διεθνούς Συμποσίου "Η Τεχνογνωσία στη Λατινοκρατούμενη Ελλάδα"*, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, (Αθήνα 1997), Αθήνα 2000, σσ. 195-206.
- Μ. Βασιλάκη & Ν. Τσιρώνη, «Απεικονίσεις της Παναγίας και η σχέση τους με το Πάθος», στο Μ. Βασιλάκη (επιμ.), *Μήτηρ Θεού. Απεικονίσεις της Παναγίας στη Βυζαντινή Τέχνη*, Μιλάνο & Αθήνα 2000, σσ. 453-463.
- "Painting and Painters in Venetian Crete", *Πεπραγμένα του Διεθνούς Συμποσίου The Howard Gillman International Conferences II: "Mediterranean Cultural Interaction"* (Ρέθυμνο 1997), Tel Aviv 2000, σσ. 147-162.
- "Workshop Practices and Working Drawings of Icon-Painters", στο E. Haustein-Bartsch & N. Chatzidakis (eds), *Greek Icons. Proceedings of the Symposium in memory of Manolis Chatzidakis* (Recklinghausen 1998), Αθήνα 2001, σσ. 71-75.
- "Working Drawings: Research and Study Programme", *Benaki Museum Journal* 1(2001), 79-86.
- «Η συμβολή των σχεδίων εργασίας των ζωγράφων στη μελέτη των μεταβυζαντινών εικόνων», *Θέματα μεταβυζαντινής ζωγραφικής στη μνήμη του Μανόλη Χατζηδάκη, Πρακτικά Επιστημονικού Διημέρου 28-29 Μαΐου 1999*, Αθήνα 2002, σσ. 307-318.
- "Η εικόνα της Παναγίας Γλυκοφιλούσας του Μουσείου Μπενάκη (αφ. εισ. 2972):

προβλήματα της έρευνας”, στο Μ. Βασιλάκη (επιμ.), *Βυζαντινές εικόνες: τέχνη, τεχνική, τεχνολογία*, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη (Αθήνα 1998), Αθήνα 2002, σσ. 201-210.

- “Bleeding Icons”, στο Α. Eastmond & L. James (επιμ.), *Icon and Word. The Power of Images in Byzantium. Studies presented to Robin Cormack*, Ashgate, Aldershot 2003, σσ. 121-133.
- “A Painting of St Kollouthos” στο C. Entwistle (επιμ.), *Through A Glass Brightly. Studies in Byzantine and Medieval Art and Archaeology presented to David Buckton*, Oxford 2003, σσ. 57-63.
- “Praying for the Salvation of the Empire?”, στο Μ. Vassilaki (επιμ.), *Images of the Mother of God. Perceptions of the Theotokos in Byzantium*, Aldershot 2005, σσ. 263-274.
- Μ. Vassilaki & R. Cormack, “Domenikos Theotokopoulos: the Baptism of Christ. A recent acquisition of the Municipality of Heraklion”, *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας* (Τόμος αφιερωμένος στη μνήμη του Γ. Γαλάβαρη), 26(2005), σσ. 227-239.
- R. Cormack & M. Vassilaki, “The Baptism of Christ. New Light on Early El Greco”, *Apollo* (August 2005), σσ. 34-41.
- Μ. Βασιλάκη & R. Cormack, «Το νέο απόκτημα του Δήμου Ηρακλείου: Δομήνικου Θεοτοκόπουλου, *Η Βάπτιση του Χριστού*», *Μουσείο Μπενάκη* 5(2005), σσ. 55-70.
- “San Nicola nella pittura di icone postbizantine”, στο Μ. Bacci (επιμ.), *San Nichola. Splendori d’arte d’Oriente e d’Occidente*, Γενεύη & Μιλάνο 2006, σσ. 71-76.
- “The Portrait of the Artist in Byzantium revisited”, *L’artista a Bisanzio e nel mondo cristiano-orientale*, Scuola Normale Superiore, Pisa 2007, σσ. 1-10.
- «Η Κρήτη υπό βενετική κυριαρχία. Η μαρτυρία των μνημείων του 13^{ου} αιώνα», Π.Λ. Βοκοτόπουλος (επιμ.), *Η Βυζαντινή Τέχνη μετά την Τέταρτη Σταυροφορία. Η Τέταρτη Σταυροφορία και οι επιπτώσεις της*, Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 2007, σσ. 31-41.
- «Απεικονίσεις του φόβου στη βυζαντινή τέχνη», *Ο φόβος στην τέχνη και τη ζωή. Πρακτικά Συμποσίου* (Μέτσοβο 30 Ιουνίου-2 Ιουλίου 2006), Αθήνα 2007, σσ. 76-85.
- “Religious Art under Foreign Rule: the Case of the Painter”, P. Kitromilides and D. Arvanitakis (επιμ.), *The Greek World under Ottoman and Western Domination: 15th-19th Centuries*, Proceedings of the International Conference in conjunction with the exhibition “From Byzantium to Modern Greece: Hellenic Art in Adversity, 1453-1830” December 15, 2005-May 6, 2006, Onassis Cultural Center, New York, N. Υόρκη 2008, σσ. 80-92.
- “Icons”, στο *The Oxford Handbook of Byzantine Studies*, E. Jeffreys με J. Haldon & R. Cormack (επιμ.), Oxford University Press 2008, σσ. 758-769.
- “Commissioning art in fifteenth-century Venetian Crete: the case of Sinai”, στο *I Greci durante la venetocrazia: Uomini, spazio,idee (XIII-XVIII sec.)*, *Atti del Convegno Internazionale di Studi, Venezia 3-7 dicembre 2007*, C. Maltezou, A. Tzavara, D. Vlassi (επιμ.), Βενετία 2009, σσ. 741-748.
- “Female piety, devotion and patronage: Maria Angelina Doukaina Palaiologina of Ioannina and Helena Uglješa of Serres”, στο J.-M. Spieser, E. Yota (επιμ.), *Donation et donateurs dans la société et l’art byzantin (Université de Fribourg)*, Παρίσι 2012, σσ. 221-234.
- «Δομήνικος Θεοτοκόπουλος: από τον Χάνδακα στη Βενετία», στο Μ. Βασιλάκη (επιμ.), *Δομήνικος Θεοτοκόπουλος. Από τον Χάνδακα στο Τολέδο. Στα βήματα μιας ευρωπαϊκής διαδρομής*, Λευκωσία 2012, σσ. 20-37.
- “Learning Lessons: from the *Mother of God to Byzantium. 330-1453 exhibition*”, στο T. Eastmond & L. James (επιμ.), *Wonderful Things. Byzantium through its Art*, Farnham 2013, σσ. 7-18.
- “Exhibiting Authority”, στο P. Armstrong (επιμ.), *Authority in Byzantium. Papers presented to Judith Herrin at her retirement*, King’s College London, Farnham 2013, σσ. 299-323.
- “The Absence of Glass. Talking about the Mosaics at Porta Panagia in Thessaly, Greece”, στο C. Entwistle & L. James (επιμ.), *New Light on Old Glass: Recent Research on Byzantine Mosaics and Glass*, The British Museum, Λονδίνο 2013, σσ. 229-233.
- “Le icone cretese di Roma e del Lazio: riflessioni e acquisizioni », στο G. Leone (επιμ.), *Icone*

di Roma e del Lazio, Ρώμη 2013, τ. 1, σσ. 13-17.

- “Byzantine icon-painting around 1400: Constantinople or Crete?”, στο L. Jones (επιμ), *The Afterlife of Images*, Ashgate, Farnham 2014, σσ. 169-179.

5. Μαρία-Μελίτα EMMANOYHA

Αμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ, έμμεση συνάφεια βάσει έργου (υστεροβυζαντινή και μεταβυζαντινή τέχνη)

https://www.arch.ntua.gr/sites/default/files/person_cv/epistimoniki_drastiriotita_2014.pdf

Δημοσιεύσεις (ενδεικτικά)

Μονογραφίες

- *Η Μονή της Παντάνασσας στο Μυστρά. Οι τοιχογραφίες του 15ου αιώνα*, Έκδοση Εμπορικής Τραπέζης, Αθήνα 2005 (συνεργασία με την Μαίρη Ασπρά-Βαρδαβάκη).
- *Η Ιστορία των εικαστικών τεχνών στην Ευρώπη κατά τον 19ο και 20ο αιώνα*, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο-Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών. Θεματική Ενότητα: Η ιστορία των τεχνών στην Ευρώπη, τόμος Β: «Εικαστικές τέχνες στην Ευρώπη από τον 18ο ως τον 20ο αιώνα, Πάτρα 2002, σ. 17-148 και Β΄ έκδοση, επικαιροποιημένη, Πάτρα 2008, σ. 19-180.
- *Χρώμα και εικόνα. Εικοσιπέντε χρόνια εικαστικής δημιουργίας της Alice Τουρνικιώτη*, Έκδοση υπό την αιγίδα του Μουσείου Βορρέ, Αθήνα 2005.
- *Ιστορία της Τέχνης από το 1945 σε πέντε ενότητες*, Εκδόσεις ΚΑΠΟΝ, Αθήνα 2013.
- *Οι άγιες γυναίκες, οι πρώτοι αναχωρητές (μοναχοί, στυλίτες, δενδρίτες, σαλοί), οι ιαματικοί άγιοι, τρία κεφάλαια για το βιβλίο με θέμα τους «Αγίους της Ορθόδοξης Εκκλησίας, ιστορία και τέχνη», σελίδες 100, υπό δημοσίευση στην έκδοση για τους Αγίους της Ορθόδοξης Εκκλησίας (Εκδόσεις Καπόν).*

Άρθρα

- *Η Αγία Σοφία του Μυστρά. Παρατηρήσεις στις τοιχογραφίες και στο εικονογραφικό πρόγραμμα, Αφιέρωμα στον Μίλτο Γαρίδη (1926-1996), Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Τομέας Αρχαιολογίας, Ιωάννινα 2003, σ. 153-198.*
- *Funerary Iconographic Programmes in the Chapels of Mystras*, περιοδικό *Archeologika Nefte*, Αγία Πετρούπολη 2002, σ. 218-229.
- *The Holy Mandylion and Its Place in the Iconographic Programmes of the Churches at Mystras*, στο *Eastern Christian Relics*, έκδοση του Research Center for Eastern Christian Culture, επιμ. A.Lidou, Μόσχα 2003, σ. 291-304.
- *Ο ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Αλιβέρι, «Αρχαίον Ευβοϊκών Μελετών», τόμος ΛΕ (2003-2004), σ. 167-188 και 24 σελίδες πίνακες.*
- *Παράδοση και ανανέωση στην ελληνική ζωγραφική την εποχή του Ελευθερίου Βενιζέλου, στο «Ελευθέριος Βενιζέλος και ελληνική πόλη. Πολεοδομικές πολιτικές και κοινωνικοπολιτικές ανακατατάξεις», Πρακτικά Συνεδρίου, Αθήνα 2005, σ. 335-357*
- *Some Notes on the Iconographic Programmes of two Mystra Churches: Peribleptos and Hagia Sophia*, Πρακτικά του Συνεδρίου με τίτλο «The artistic Life of Medieval Pskov and Late Byzantine Culture», *Archeologika Nefte*, Μόσχα 2008, σ. 457-468.
- *Religious Imagery in Mystra. Donors and Iconographic Programmes*, στο *Material Culture and Well-Being in Byzantium (400-1453)*, *Proceedings of the International Conference, Osterreichische Akademie der Wissenschaften, Veröffentlichungen zur Byzanzforschung Band XI*, Wien 2007, σ. 119-127.
- *Der Philhellenismus in der Kunst*, στο «*Ausdrucksformen des Europäischen und Internationalen Philhellenismus vom 17.-19. Jahrhundert* (επιμ. E. Konstantinou), Würzburg 2007, σ. 331-357.
- *Η γλυπτική του Μανόλη Τζομπανάκη, Εισαγωγικό κείμενο στον Κατάλογο της έκθεσης,*

Μανόλης Τζομπανάκης. *Γλυπτά και Σχέδια 1963-2008, Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων, Χανιά 2009.*

- Η γλυπτική του Μανόλη Τζομπανάκη, Πεπραγμένα του Γ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου, Χανιά 1-8 Οκτωβρίου 2006, τόμος Γ6, Χανιά 2011, σ. 201-218.
- Η γυναικεία κόμμωση στα χρόνια του Βυζαντίου, στο Μ. Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου (επιστημονική επιμέλεια), «Η γυναίκα στο Βυζάντιο. Λατρεία και Τέχνη», Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία και Πολιτιστικό Ίδρυμα Πειραιώς, Αθήνα 2012, σ. 161-170, 204, 211, 212.
- 10. The Alexander the Great Romance Miniatures in Codex No.5 of the Hellenic Institute of Venice στο *Russian Medieval Art. Art of Medieval Rus' and Byzantium during the Epoch of Andrey Roubliov. The 600th anniversary of the Fresco Painting in the Dormition Cathedral in Vladimir, Papers of the International Symposium*, Moscow 2013, σ. 233-238.
- Νίκος Εγγονόπουλος «Το μόνο που με παρηγορεί είναι τα χρώματα και οι λέξεις» και Γιάννης Τσαρούχης. Θρησκευτικές μνήμες στο έργο του, στο *Ιστορώντας την υπέρβαση. Από την παράδοση του Βυζαντίου στη Νεώτερη τέχνη, Κατάλογος έκθεσης, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης*, Άνδρος 2013, σ. 214-231 και 248-263.
- Το εικονογραφικό πρόγραμμα του καθολικού της Μονής Περιβλέπτου στον Μυστρά και ο κτήτορας, άρθρο υπό δημοσίευση στον τιμητικό τόμο του Ακαδημαϊκού Παναγιώτη Βοκοτόπουλου.

6. Ευγενία ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Έμμεση συνάφεια βάσει έργου (μεσοβυζαντινή/υστεροβυζαντινή, μεταβυζαντινή τέχνη)

<http://www.eie.gr/nhrf/institutes/inr/cvs/cv-drakopoulou-gr.pdf>

Δημοσιεύσεις (ενδεικτικά)

Μονογραφίες και επιμέλεια συλλογικών τόμων

- Η χριστιανική Καστοριά με βάση τις επιγραφές των ναών της (12ος- 16ος αι.), τ. Α', Β', Διδακτορική διατριβή, Αθήνα 1991 (σελ.493, πιν. 3, εικ.70).
- Η πόλη της Καστοριάς τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή εποχή, Τετράδια Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης αρ.5, Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία, Αθήνα 1997 (σελ. 190, εικ. 118).
- Έλληνες Ζωγράφοι μετά την Άλωση (1450-1830), τ.2 (Καβαλλάρος- Ψαθόπουλος), ΚΝΕ/ΕΙΕ, αρ.62, Αθήνα 1997, σελ. 468, εικ. 371 (με τον Μανόλη Χατζηδάκη)
- Ευγενία Δρακοπούλου, *Αναλυτικοί Πίνακες των Ελλήνων Ζωγράφων και των έργων τους (1450-1850)*, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα 2008 (σελ. 404)
- Ευγενία Δρακοπούλου (επιμ.), *Ζητήματα Μεταβυζαντινής Ζωγραφικής στη μνήμη του Μανόλη Χατζηδάκη*, Πρακτικά Επιστημονικού Δημέρου (28-29 Μαΐου 1999), Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών-Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία, Αθήνα 2002 (σελ. 342)

Άρθρα και κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

- «Η πόλη της Καστοριάς την εποχή των Κομνηνών», Δελτίον Χριστιανικής και Αρχαιολογικής Εταιρείας, περ. Δ', τ. ΙΔ', 1987-88, Αθήνα 1989, σ. 307-314 (γαλλική περίληψη) (κριτική από τον Ch. Delvoye, *Chronique Archéologique, Byzantion, Revue International des Etudes Byzantines LX* (1990), 520-521).
- «Ανέκδοτη Επιστολή του Γρηγορίου Αντιόχου προς τον επίσκοπο Καστοριάς στα τέλη του 12ου αιώνα. Παρατηρήσεις στην εκκλησιαστική ιστορία της πόλης», *Βυζαντικά 9, Θεσσαλονίκη 1989*, σ. 121- 137 (με την Μαρίνα Λουκάκη).

- «Μεταβυζαντινοί ζωγράφοι. Επεξεργασία σε ηλεκτρονικό υπολογιστή", Ενημερωτικό Δελτίο Κέντρου Νεοελληνικών Ερευνών, 1, Νοέμβριος 1991, σ. 1-4.
- Κατάλογος εκθέσεως Μάνη Πολιτιστικό Οδοιπορικό, Περιηγητές στη Μάνη, πρόλογος και λήμματα περιηγητών 18ου αιώνα, ΚΝΕ, Υπουργείο πολιτισμού- Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Αθήνα 1994 (ελληνικά-αγγλικά).
- Η εικονογράφηση των περιηγητικών εκδόσεων. Πρόγραμμα καταγραφής του Κέντρου Νεοελληνικών Ερευνών, Τετράδια Εργασίας 17, Περιηγητικά Θέματα Υποδομή και Προσεγγίσεις, ΚΝΕ, Αθήνα 1993, σ. 427-440 (αγγλική περίληψη).
- «Η σερβική παρουσία στην Καστοριά τις παραμονές της τουρκικής κατάκτησης», Πρακτικά Συνεδρίου Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ΄ αιώνα, ΙΒΕ, Διεθνή Συμπόσια 3, Αθήνα 1996, σ. 89-97.
- «Η πρόσληψη της δυτικής εικόνας στην ανατολή», Πρακτικά Β΄ Συμποσίου Η ΛΕΥΚΑΔΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΤΑΞΙΔΙ, Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών, Αθήνα 1999, σ. 55-69, εικ. 10.
- «Τρεις ημέρες ενός μαθητευόμενου ζωγράφου στο Χάνδακα», Έργα και ημέρες στην Κρήτη, Από την προϊστορία στο Μεσοπόλεμο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Αθήνα 2000, σ. 317-347, 486-489.
- «Τα μοναστήρια της πόλης και του νομού Καστοριάς», Πολιτιστικός-Τουριστικός Οδηγός των μονών της Ελλάδας, Δρόμοι του Ορθόδοξου Μοναχισμού ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ Πολιτιστικός-Τουριστικός Οδηγός 1. Ήπειρος -Δυτική Μακεδονία - Νότια Αλβανία Έκδοση του Μορφωτικού Τμήματος του ΥΠΠΟ, Αθήνα 2000, σ. 88 -113 (αγγλική μετάφραση).
- «Ο φόβος της τιμωρίας στη βυζαντινή και μεταβυζαντινή ζωγραφική», Οι Συλλογικοί Φόβοι στην ιστορία, "Επιστήμη Κοινωνία" Ειδικές Μορφωτικές Εκδηλώσεις του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Αθήνα 2000, σ. 93-110, εικ. 32.
- «Υπογραφές μεταβυζαντινών ζωγράφων, ανίχνευση προσωπικών και καλλιτεχνικών μαρτυριών», Δελτίον Χριστιανικής και Αρχαιολογικής Εταιρείας, περ. Δ΄, τ. ΚΒ΄, Αθήνα 2001, σ. 129-134 (γαλλική περίληψη).
- «Ζωγράφοι από τον ελληνικό στον βαλκανικό χώρο΄ οι όροι της υποδοχής και της αποδοχής», Ζητήματα Μεταβυζαντινής Ζωγραφικής στη μνήμη του Μανόλη Χατζηδάκη, επιμέλεια Ευγενία Δρακοπούλου, Πρακτικά Επιστημονικού Δημέρου 28-29 Μαΐου 1999, Αθήνα 2002, σ. 101-125.
- "Les «honorable archontes», donateurs à Kastoria post-byzantine", Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας περίοδος Δ΄ τόμος ΚΔ΄ 2003, Αθήνα 2003, σ. 267-274.
- «Αρχιτεκτονική-Ζωγραφική, Η θρησκευτική και η κοσμική τέχνη (1770- 1821)», Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000, Η Οθωμανική κυριαρχία, 1770-1821, τ.2, τχ.1, Αθήνα 2003, σ. 239-266.
- «Remarques sur la peinture post-byzantine dans les Pays roumains. Les peintres provenant de l'environnement grec», *Relations gréco-roumaines. Interculturalité et identité nationale*, sous la direction de P. M. Kitromilidès et Anna Tabaki, Athènes 2004, p.149-163.
- "Στοιχεία για το ταξίδι ζωγράφων και εικόνων από την Κρήτη στα νησιά του Ιονίου (16ος-18ος αι.)", Πρακτικά ΣΤ΄ Διεθνούς Πανιονίου Συνεδρίου, τ. 4, Τέχνες- Φιλολογία, Αθήνα 2004, σ. 413-427.
- «Représentations de Constantinople après la chute: Prolongements idéologiques», *THE HISTORICAL REVIEW*, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών. vol. I (2004), σ. 89-112.
- «Τα ταξίδια των ζωγράφων στο Αιγαίο και η παρουσία της Βενετίας», Βενετία και Αιγαίο. Συνέργειες λαών και πολιτισμών Η περίπτωση της Άνδρου, επιμέλεια έκδοσης Μαργ. Δρίτσα, Αθήνα 2005, σ. 173-186.
- «Inscriptions de la ville de Kastoria (Macédoine) du 16ème au 18ème siècle : tradition et adaptation», *Revue des Etudes Byzantines* 63, 2005, σ. 5-40.

- «Δρόμοι της θρησκευτικής τέχνης στο Βορειοανατολικό Αιγαίο (16ος- 18ος αι.)», Πρακτικά Ε΄ Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας, Μυτιλήνη και Αίβαλί (Κυδωνίες) Μία αμφίδρομη σχέση στο Βορειοανατολικό Αιγαίο. Πρακτικά Ε΄ Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας ΙΝΕ/ΕΙΕ, Αθήνα 2007, σ. 381-391.
- “The Itineraries of the Orthodox Painters in the Eighteenth Century: The Common Aesthetics in South-East Europe”, *The Historical Review /La Revue Historique*, 5 (2008), σ. 21-40.
- «British School at Athens research into Byzantine Attica», *Scholars, Travels, Archives : Greek History and Culture through the British School at Athens*, ed. by M. L. Smith, P. M. Kitromilides and El. Kalligas, British School at Athens 2009, Studies 17, 145-152, fig. 13.1- 13.7, pl. XIV-XVIII.
- «Στοιχεία για τη θρησκευτική ζωγραφική στη Μύκονο από το έργο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών «Έλληνες Ζωγράφοι μετά την Άλωση» Πρακτικά Συμποσίου Μελέτες και Έρευνες για τη Μύκονο στις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Μύκονος 2009, σ. 63-73, εικ. 11.
- «Εικόνα του Αγίου Δημητρίου με απεικόνιση της Θεσσαλονίκης», στο: Η Αρχιτεκτονική ως Εικόνα, Πρόσληψη και Αναπαράσταση της Αρχιτεκτονικής στη Βυζαντινή Τέχνη, επιστ. επιμ. Ευαγγ. Χατζητρούφωνος και Slobodan Ćurčić, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Θεσσαλονίκη 2009, αρ.35.
- "Υποδοχή και αφομοίωση της δυτικής τέχνης στην ζωγραφική των ορθοδόξων κατά τον 18ο αιώνα", ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ 52, Ιουν. 2010, σελ. 133-148.
- «Το έργο του Μανόλη Χατζηδάκη και η δραστηριότητα των μεταβυζαντινών ζωγράφων», Τριακοστό Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα 2010, σελ. 37-39.

7. Δημήτριος ΚΥΡΤΑΤΑΣ

Έμμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ, έμμεση συνάφεια βάσει έργου
<http://www.ha.uth.gr/index.php?page=faculty.display&a=kyrtatas>

8. Παναγιώτης ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

Έμμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ, έμμεση συνάφεια βάσει έργου
<http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/antonopoulos/cv.pdf>

9. Αντωνία ΚΙΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Έμμεση συνάφεια βάσει ΦΕΚ, έμμεση συνάφεια βάσει έργου
<http://www.history-archaeology.uoc.gr/el/staff/dep/Kiousopoulou.html>

10. Άννα ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ

Έμμεση συνάφεια βάσει γνωστικού αντικειμένου, έμμεση συνάφεια βάσει έργου
<http://www.eie.gr/nhrf/institutes/ibr/cvs/cv-lambropoulou-gr.pdf>

11. Ηλίας ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

Έμμεση συνάφεια βάσει γνωστικού αντικειμένου, έμμεση συνάφεια βάσει έργου
<http://www.eie.gr/nhrf/institutes/ibr/cvs/cv-anagnostakis-gr.pdf>

12. Ταξιάρχης ΚΟΛΙΑΣ

Έμμεση συνάφεια βάσει γνωστικού αντικειμένου, έμμεση συνάφεια βάσει έργου
<http://www.eie.gr/nhrf/institutes/ibr/cvs/cv-kolias-gr.pdf>

13. Βασιλική ΒΛΥΣΙΔΟΥ

Έμμεση συνάφεια βάσει γνωστικού αντικειμένου, έμμεση συνάφεια βάσει έργου
<http://www.eie.gr/nhrf/institutes/ibr/cvs/cv-vlyssidou-gr.pdf>

14. Χαράλαμπος ΓΑΣΠΑΡΗΣ

Έμμεση συνάφεια βάσει γνωστικού αντικειμένου, έμμεση συνάφεια βάσει έργου
<http://www.eie.gr/nhrf/institutes/ibr/cvs/cv-gasparis-gr.pdf>

15. Μαρία ΓΕΡΟΛΥΜΑΤΟΥ

Έμμεση συνάφεια βάσει γνωστικού αντικειμένου, έμμεση συνάφεια βάσει έργου
<http://www.eie.gr/nhrf/institutes/ibr/cvs/cv-gerolymatou-gr.pdf>

16. Ελεωνόρα ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ-ΓΑΛΑΚΗ

Έμμεση συνάφεια βάσει γνωστικού αντικειμένου, έμμεση συνάφεια βάσει έργου
<http://www.eie.gr/nhrf/institutes/ibr/cvs/cv-kountoura-gr.pdf>

17. Στυλιανός ΛΑΜΠΑΚΗΣ

Έμμεση συνάφεια βάσει γνωστικού αντικειμένου, έμμεση συνάφεια βάσει έργου
<http://www.eie.gr/nhrf/institutes/ibr/cvs/cv-lampakis-gr.pdf>

1. Michael ALTRIPP

Άμεση συνάφεια βάσει έργου (πρωτοβυζαντινή και βυζαντινή αρχαιολογία)

<http://www.altripp.eu/media/6b3a6e74332b9d2cffff80c4ffffef.pdf>

Δημοσιεύσεις (ενδεικτικά)

Architektur:

- Die Basilika in Byzanz. Gestalt, Ausstattung und Funktion sowie das Verhältnis zur Kreuzkuppelkirche (= Millennium-Studien 42), Berlin 2013 (Habilitationsschrift)

Architektur und Theologie (Liturgie):

- Zur Bedeutung der byzantinischen Bausymbolik, *Hermeneia* 9 (1993) 222-235
- Überlegungen zum Synthronos der Hagia Sophia von Iznik/Nikaia, *Byzantinische Zeitschrift* 92 (1999) 448-454
- Bothros oder Thalassa und die Frage nach der Funktion der Apsisnebenräume, *Orthodoxes Forum* 14 (2000) 63-71
- Beobachtungen zu Synthronoi und Kathedren in byzantinischen Kirchen Griechenlands, *Bulletin de correspondance hellénique* 124 (2000) 377-412
- Michael Altripp - Claudia Nauerth (Hrsg.), *Architektur und Liturgie. Akten des Kolloquiums vom 25. bis 27. Juli 2003 in Greifswald, Wiesbaden 2006*
- Ernst Badstübner, *Der „Wegebau“ in kunstgeschichtlicher und liturgischer Sicht*, hrsg. v. M. Altripp für den Förderverein Dom St. Nikolai zu Greifswald e.V., 2012
- Albert Gerhards (Autor), *"Attollite portas!" - liturgische Funktion und theologische Bedeutung der Eingangssituationen mittelalterlicher Kirchen*, hrsg. v. M. Altripp für den Förderverein Dom St. Nikolai zu Greifswald e.V. (in Vorbereitung)

Taufe:

- Die Piscina im Baptisterium der Ekatontapyliane auf Paros, *Orthodoxes Forum* 10 (1997) 193-200
- Taufe und Tauforte in Byzanz, *Ostkirchliche Studien* 55 (2006) 259-289

Bildprogramme und Ikonographie:

- Die Prothesis und ihre Bildausstattung in Byzanz unter besonderer Berücksichtigung der Denkmäler Griechenlands (= Studien und Texte zur Byzantinistik, 4), Frankfurt - Berlin - New York 1998 (Dissertation)
- Beobachtungen zum Bildprogramm der Prothesis, in: G. Koch (Hrsg.), *Byzantinische Malerei. Bildprogramme - Ikonographie - Stil. Symposium in Marburg vom 25.-29.7.1997*, Wiesbaden 2000, 25-40
- Liturgie und Bild in byzantinischen Kirchen. Korrespondenzen und Divergenzen, in R. Warland (Hrsg.), *Bildlichkeit und Bildorte von Liturgie. Schauplätze in Spätantike, Byzanz und Mittelalter*, Kolloquium Freiburg 6./7.11.1998, Wiesbaden 2002, 115-124
- Beitrag in: *Chi Rho, Anleitung für die Lehrer in der Schule*, hrsg. u.a. von R. Rosenstock, 2011
- Bildende Kunst als Thema christlicher Theologie - konfessionsvergleichende Perspektiven, in: B. Schröder - H. Behr - D. Krochmalnik (Hrsg.), *„Du sollst Dir kein Bildnis machen...“*. Bilderverbot und Bilddidaktik im jüdischen, christlichen und islamischen Religionsunterricht, 2013, 91-117
- Hierarchies or direct relation to God: a new interpretation of Byzantine churches and their décor, in: *Zbornik radova bizantološkog instituta* 50 (2013) 969-985 (= *Mélanges Ljubomir Maksimović*) (2015 erschienen)
- Die Bindung des Isaak in der frühchristlichen, jüdischen und byzantinischen Ikonographie: neue Beobachtungen, *Deltion tes christianikes archaiologikes etaireias* 4.36 (2015) 35-48

- „Der übersetzte Gott“: Anmerkungen zu dem Einfluss synodaler Beschlüsse auf die Bildkunst im Allgemeinen und die Darstellung Gottes im Besonderen in Spätantike und Mittelalter, in: Melanie Lange - Martin Rösel (Hrsg.), *Der Übersetzte Gott*, 2015, 69-86

Bauplastik:

- Beobachtungen zur Polychromie byzantinischer Bauplastik, *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik* 52 (2002) 259-270
- Geknotete Säulen in der byzantinischen und romanischen Architektur, *Mediaevistik* 19 (2006) 9-19
- Michael Altripp - Yannis Baralis - Georgios Tsekas, Η μεσοβυζαντινά γλυπτά στην Αργολίδα (in Vorbereitung [Wegen einer größeren Zahl an Neufunden wurde die Publikation, die für 2011 vorgesehen war, verschoben.]

Kulturtransfer zwischen Byzanz und dem Westen:

- Aspekte der Bedeutung spätantiker und byzantinischer Kultur für den Wissenschaftsstandort Mecklenburg-Vorpommern. - Aus Anlaß des 125jährigen Bestehens der Victor-Schultze-Sammlung (abgedruckt im Vorlesungsverzeichnis der Theologischen Fakultät zum WS 2009/2010 als Plädoyer zum Erhalt der Christlichen Archäologie; vgl. auch: www.altripp.eu)
- Anmerkungen zur sog. „Byzantinischen Frage“, in: Michael Altripp (Hrsg.), *Byzanz in Europa. Europas östliches Erbe. Akten des Kolloquiums „Byzanz in Europa“ vom 11. bis 15. Dezember 2007 in Greifswald, Turnhout 2011, 342-367*
- Ausgewählte Bibliographie zur sog. „Byzantinischen Frage“, in: Michael Altripp (Hrsg.), *Byzanz in Europa. Europas östliches Erbe. Akten des Kolloquiums „Byzanz in Europa“ vom 11. bis 15. Dezember 2007 in Greifswald, Turnhout 2011, 472-496*
- Michael Altripp (Hrsg.), *Byzanz in Europa. Europas östliches Erbe. Akten des Kolloquiums „Byzanz in Europa“ vom 11. bis 15. Dezember 2007 in Greifswald, Turnhout 2011*
- Der westliche Einfluß in Byzanz am Beispiel neutestamentlicher Ikonographie, in: A. Speer - Ph. Steinkrüger (Hrsg.), *Knotenpunkt Byzanz. Wissensformen und kulturelle Wechselbeziehungen*, 2012, 784-798
- Griechenland und Kleinasien:
- Kreta und seine Beziehungen zu Lykien aus archäologisch-kunsthistorischer Perspektive, in: A. Boschetti-Maradi u.a. (Hrsg.), *Fund-Stücke - Spuren-Suche. Festschrift für Georges Descoedres*, Zürich 2011, 80-103

Survey: Kyaneai in Zentral-Lykien (Türkei):

- Die Basilika von Korba in Lykien, in: F. Kolb (Hrsg.), *Lykische Studien 7: Die Chora von Kyaneai*, Bonn 2006, 75-88
- Der Kirchen-Komplex von Nenealanı in Zentrallykien, in: F. Kolb (Hrsg.), *Lykische Studien 8: Keramik, Münzen, Kirchen und Wirtschaftskomplexe des zentrallykischen Yavu-Berglandes (Gebiet von Kyaneai)*, Bonn 2008, 183-188
- Die Kirchen in und bei der Siedlung XLII von Büyük Avşar (Zentrallykien), in: F. Kolb (Hrsg.), *Lykische Studien 8: Keramik, Münzen, Kirchen und Wirtschaftskomplexe des zentrallykischen Yavu-Berglandes (Gebiet von Kyaneai)*, Bonn 2008, 173-182
- Die zweischiffige Kirche auf dem İkizkilise Tepesi in Zentrallykien, in: F. Kolb (Hrsg.), *Lykische Studien 8: Keramik, Münzen, Kirchen und Wirtschaftskomplexe des zentrallykischen Yavu-Berglandes (Gebiet von Kyaneai)*, Bonn 2008, 189-194
- Die kleinen Kirchen C, D, F und G, in: F. Kolb (Hrsg.), *Lykische Studien 9: Die Siedlung Kyaneai in Zentrallykien. Teil 1: Öffentliche Bauten und Wohnareale*, Bonn 2010, 301-309
- Die Basilika A (Nekropolen-Basilika), in: F. Kolb (Hrsg.), *Lykische Studien 9: Die Siedlung Kyaneai in Zentrallykien. Teil 1: Öffentliche Bauten und Wohnareale*, Bonn 2010, 277-287
- Die Basilika B, in: F. Kolb (Hrsg.), *Lykische Studien 9: Die Siedlung Kyaneai in Zentrallykien. Teil 1: Öffentliche Bauten und Wohnareale*, Bonn 2010, 287-294
- Die Basilika des Bischofs Synesios (Kirche E), in: F. Kolb (Hrsg.), *Lykische Studien 9: Die*

Siedlung Kyaneai in Zentrallykien. Teil 1: Öffentliche Bauten und Wohnareale, Bonn 2010, 295-300

- Die Kirchen im Yavu-Bergland: Zusammenfassende Bewertung, in: F. Kolb (Hrsg.), Lykische Studien 9: Die Siedlung Kyaneai in Zentrallykien. Teil 1: Öffentliche Bauten und Wohnareale, Bonn 2010, 351-363
- Katalog der Kirchen und Kapellen des Yavu-Berglandes, in: F. Kolb (Hrsg.), Lykische Studien 9: Die Siedlung Kyaneai in Zentrallykien. Teil 1: Öffentliche Bauten und Wohnareale, Bonn 2010, 311- 350

2. Vassiliki TSAMAKDA

Αμεση συνάφεια βάσει έργου (πρωτοβυζαντινή και βυζαντινή αρχαιολογία)

<https://www.christliche-archaeologie.uni-mainz.de/univ-prof-dr-vasiliki-tsamakda/>

Δημοσιεύσεις (ενδεικτικά)

Μονογραφίες

- The Illustrated Chronicle of Ioannes Skylitzes in Madrid, Leiden 2002.
- Die Panagia-Kirche und die Erzengelkirche in Kakodiki. Werkstattgruppen, kunst- und kulturhistorische Analyse byzantinischer Wandmalerei des 14. Jhs. auf Kreta, Wien 2012 (Habilitationsschrift).

Επιμέλεια συλλογικών τόμων

- Eichner/V. Tsamakda (Hrsg.), Syrien und seine Nachbarn von der Spätantike bis in die islamische Zeit [Spätantike - Frühes Christentum - Byzanz, Bd. 25], Wiesbaden 2009.
- B. Furlas / V. Tsamakda (Hrg.), Wege nach Byzanz, Ausstellungskatalog Mainz 2011.

Άρθρα

- The Miniatures of the Madrid Skylitzes, in: Joannis Scylitzae Synopsis Historiarum. Codex Matritensis Graecus Vitr. 26-2 (Faksimile-Edition, Militos Verlag), Athen 2000, 65-96.
- Zwei seltene Szenen aus der Kreuzauffindungslegende in Kreta, in: Byzantinische Zeitschrift 97 (2004), 153-166.
- Die Fresken der Heiligen Paraskeve – Kirche in Trachiniakos, Kreta, in: Mitteilungen zur Spätantiken Archäologie und Byzantinischen Kunstgeschichte 5 (2007), 113-135.
- Das START-Projekt “Domitilla”. Arbeitsbericht über die Dokumentation und Erforschung einer römischen Katakombe unter Einsatz des 3D-Laserscanners, in: Mitteilungen zur Christlichen Archäologie 13 (2007), 7-30 (zus. mit N. Zimmermann).
- Darstellungen der Hl. Sophia bzw. der Weisheit Gottes in der kretischen Wandmalerei, in: Byzantinische Zeitschrift 101 (2008), 209-230.
- Wilperts Forschungen in der Domitillakatakombe auf dem Prüfstand, in: Akten des Internationalen Symposiums Joseph Wilpert (1857-1944) – Exponent der “römischen Schule” der Christlichen Archäologie, Rom 16-17 Mai 2007, Rom 2009, 409-434 (zus. mit N. Zimmermann).
- Der Einfluss von Tatians Diatessaron auf die frühe Evangelienillustration, in: I. Eichner/V. Tsamakda (Hrsg.), Syrien und seine Nachbarn von der Spätantike bis in die islamische Zeit [Spätantike - Frühes Christentum - Byzanz, Bd. 25], Wiesbaden 2009, 167-195.
- Eine ungewöhnliche Darstellung der Heilung des Paralytikers in der Domitilla-Katakombe: Zur Verwendung des Wunderstabes in der frühchristlichen Kunst, in: Mitteilungen zur Christlichen Archäologie 15 (2009), 25-46.
- Pitture sconosciute della catacomba di Domitilla, in: Rivista di Archeologia Cristiana 85 (2009) [publ. 2010], 601-640 (zus. mit N. Zimmermann).
- Die byzantinische Gesellschaft im Spiegel der Buchmalerei, in “Byzanz: Pracht und Alltag”.

Ausstellungskatalog Bonn 2010, 102-107.

- König David als Typos des byzantinischen Kaisers, in: F. Daim/J. Drauschke, Byzanz. Das Römerreich im Mittelalter [Monographien des Römisch-Germanischen Zentralmuseums 84], Mainz 2010, 24-54.
- Zahlreiche Artikel (**Liste**) für S. Heid (Hrsg.), Personenlexikon zur christlichen Archäologie: Forscher und Persönlichkeiten vom 16. bis zum 21. Jahrhundert, Regensburg 2012 (teilweise zusammen mit A. Musin und S. Heid).
- Kunstimport aus Byzanz, in: B. Fourlas/V. Tsamakda (Hrsg.), Wege nach Byzanz, Ausstellungskatalog Mainz 2011, 88-99.
- Zwischen Heidentum und Christentum. Zur Bildsprache der nordafrikanischen Terra Sigillata-Schalen mit Reliefappliken des Römisch-Germanischen Zentralmuseums in Mainz, Mitteilungen des Deutschen Archäologen-Verbandes 42 (2011), 99-113.
- B. Fourlas/V. Tsamakda (Hrsg.), Wege nach Byzanz, Ausstellungskatalog Mainz 2011, Katalognummern II.5.3, III.4.20, III.4.21, III.4.22.
- M. Puhle/G. Köster (Hrsg.), Otto der Grosse und das Römische Reich. Kaisertum von der Antike zum Mittelalter, Ausstellungskatalog Magdeburg 2012, Katalognummern III.4, III.5, III.6.
- Kunst und Stifterwesen auf dem Land am Beispiel Kretas, in: F. Daim/J. Drauschke (Hrsg.), Hinter den Mauern und auf dem offenen Land – Neue Forschungen zum Leben im Byzantinischen Reich (im Druck).
- Das Ornament als Zuschreibungskriterium für Werkstätten in der byzantinischen Kunst, in: Mitteilungen zur Spätantiken Archäologie und Byzantinischen 13, 2014 (Akten der Tagung "Ornamentik in Spätantike und Byzanz"), hrsg. von A. Bosselmann-Ruickbie/Y. Petrina (im Druck).

3. Robert OUSTERHOUT

Άμεση συνάφεια βάσει έργου (πρωτοβυζαντινή και βυζαντινή αρχαιολογία)

<https://www.sas.upenn.edu/arthistory/sites/www.sas.upenn.edu/arthistory/files/Ousterhout%20CV-2011.pdf>

Δημοσιεύσεις (ενδεικτικά)

Μονογραφίες

1. *The Architecture of the Kariye Camii in Istanbul*, Dumbarton Oaks Studies 25 (Washington, D.C., 1987)
2. *Monuments of Unaging Intellect: Historic Postcards from Byzantine Istanbul* (Istanbul, 1996), with Nezih Başgelen
3. *Tarihi Kartlarda Yaşayan Istanbul* (Istanbul, 1996) = Turkish translation of no. 2
4. *Master Builders of Byzantium* (Princeton University Press, 1999)
5. *The Art of the Kariye Camii* (London-Istanbul: Scala, 2002)
6. *Sanatsal Açıdan Kariye Camii* (Istanbul, 2002) = Turkish translation of no. 5
7. *Monuments of Unaging Intellect: Historic Postcards from Byzantine Istanbul* (revised second edition of no. 2, Istanbul, 2005), with Nezih Başgelen [sponsored by the Mayor of Istanbul on the occasion of the International Congress of Architecture]
8. *A Byzantine Settlement in Cappadocia*, Dumbarton Oaks Studies 42 (Washington, D.C., 2005)
9. *Византийские Столетели* (Kiev-Moscow, 2005) = Russian translation of no. 4 [sponsored by the Russian Academy of Science Institute of Archaeology and the Ukrainian Academy of Science Institute of Archaeology]
10. *The Byzantine Monuments of the Evros/Meriç River Valley* (Thessaloniki, 2007) with Ch. Bakirtzis.

11. *Master Builders of Byzantium* (2nd paperback edition, University of Pennsylvania Museum Publications, 2008)
12. *John Henry Haynes: A Photographer in the Ottoman Empire 1881-1900* (Istanbul, 2011)

Επιμέλεια συλλογικών τόμων

1. *The Blessings of Pilgrimage*, Illinois Byzantine Studies 1 (University of Illinois Press, Urbana-Chicago, 1990) edited, with introductions and one chapter
2. *The Sacred Image East and West*, Illinois Byzantine Studies 4 (University of Illinois Press, Urbana-Chicago, 1995), co-edited with L. Brubaker, with preface and one chapter
3. *Restoring Byzantium: The Kariye Camii in Istanbul and the Byzantine Institute Restoration, exhibition catalogue* (Columbia University, New York, 2004), edited, with Holger Klein
4. *Encounters with Islam: The Medieval Mediterranean Experience*, thematic issue of *Gesta* 43/2 (2004) edited, with introduction, with D. Fairchild Ruggles
5. *Kariye: From Theodore Metochites to Thomas Whittemore; One Monument, Two Monumental Personalities* (Istanbul: Pera Museum, 2007), edited, with H. Klein and B. Pitarakis
6. *Studies on Istanbul and Beyond: The Freely Papers* (University of Pennsylvania Museum Publications, 2007), edited, with introduction
7. *The Thousand and One Churches*, by W. Ramsay and G. Bell, new edition of 1909 book with improved photographs and an historiographic introduction (University of Pennsylvania Museum Publications, 2008), with Mark P.C. Jackson
8. *Archaeologists and Travelers in Ottoman Lands. Exhibition Catalogue* (Philadelphia: University of Pennsylvania Museum, 2010), with Renata Holod. Online at <http://www.ottomanlands.com/>
9. *Kariye Camii, Yeniden/The Kariye Camii Reconsidered*, with Holger A. Klein and Brigitte Pitarakis (Istanbul: Istanbul Research Institute, 2011)
10. *Osman Hamdi Bey and the Americans: Archaeology, Diplomacy, Art. Exhibition Catalogue* (Istanbul: Pera Museum, 2011), with Renata Holod.
11. *Architecture of Sanctity: Ritual and Sacred Space in Mediterranean Architecture from Classical Greece to Byzantium*, with Bonna D. Wescoat (Cambridge University Press, 2011)
12. *Lessons of Byzantine Architecture: Festschrift for Slobodan Curcic*, with M. Johnson and A. Papalexandrou (Aldershot: Ashgate, 2011)

Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

1. "Santo Stefano e Gerusalemme," ("Santo Stefano and Jerusalem") *Stefaniana. Contributi per la storia del complesso di S. Stefano in Bologna*, Deputazione di Storia Patria per le Provincie di Romagna, Documenti e studi, 17 (1985), 131-58
2. "Osservazioni sulla galleria del Santo Sepolcro a Santo Stefano di Bologna," ("Observations on the Gallery of Santo Sepulcro at Santo Stefano of Bologna") *Stefaniana. Contributi per la storia del complesso di S. Stefano in Bologna*, Deputazione di Storia Patria per le Provincie di Romagna, Documenti e studi, 17 (1985), 159-67
3. "Loca Sancta and the Architectural Response to Pilgrimage," *The Blessings of Pilgrimage*, Urbana (1990), 108-24
4. "Constantinople, Bithynia, and Regional Developments in Later Byzantine Architecture," *The Twilight of Byzantium*, ed. S. Curcic and D. Mouriki (Princeton, 1991), 75-91
5. "The Virgin of the Chora: An Image and Its Contexts," in *The Sacred Image East and West* (Urbana, 1995), 91-108
6. "The Byzantine Church at Çeltikdere (Seben-Bolu)," *Studien zur byzantinischen Kunstgeschichte. Festschrift für H. Hallensleben*, ed. B Borkopp, B. Schellewald, and L. Theis (Amsterdam, 1995), 85-92, with Y. Otügen
7. "Beyond Hagia Sophia: Originality in Byzantine Architecture," in *Originality in Byzantine Literature, Art and Music*, ed. Anthony Littlewood (Oxford, 1995), 167-85

8. "Byzantine Secular Architecture 843-1261," *The Glory of Byzantium. Art and Culture of the Middle Byzantine Era, 843-1261*, eds. H. Evans and W. Wixom (New York: Metropolitan Museum of Art, 1997), 192-200
9. "Sanatçılar ve Yapı Ustaları: Konstantinopolis'te Çalışma İlişkileri," ("Artists and Masons: Working Relations in Constantinople") in *Sanatın Ortaçağı*, ed. E. Akyürek (Istanbul, 1997), 89-98
10. "Building the New Jerusalem," *Jerozolima w kulturze europejskiej*, eds. P. Paszkiewicz & T. Zadrozny (Warsaw, 1997), 143-54
11. "Questioning the Archaeological Evidence: Cappadocian Monasteries," *Work and Worship at the Theotokos Evergetis*, eds. M. Mullett and A. Kirby (Belfast, 1998), 420-431
12. "Reconstructing Ninth-Century Constantinople," *Byzantium in the Ninth Century: Dead or Alive?* ed. L. Brubaker (Aldershot 1998), 115-130
13. "The Holy Space: Architecture Serves the Liturgy," in *Heaven on Earth: Art and the Church in Byzantium*, ed. Linda Safran (Pennsylvania State University Press, 1998), 81-120
14. "A Late Byzantine Chapel at Didymoteicho and Its Frescoes," in *L'arte di Bisanzio e l'Italia al tempo dei Paleologi 1261-1453*, eds. A. Iacobini and M. della Valle (published as *Milion 5* [Rome, 1999]), 195-207.
15. "The Architecture of Iconoclasm: Buildings," in *Byzantium in the Iconoclast Era (ca 680-859): The Sources* by L. Brubaker and J. Haldon (Ashgate: Variorum, 2001), 3-20.
16. "Architecture, Art, and Komnenian Ideology at the Pantokrator Monastery," *Byzantine Constantinople: Monuments, Topography, and Everyday Life*, ed. N. Necipoğlu (Leiden: Brill, 2001), 133-150
17. "Burgazada'daki Metamorphosis Kilisesi," in *Yıldız Demiriz'e Armağan*, ed. M.B. Tanman and U. Tükel (Istanbul, 2001), 93-105, with E. Akyürek.
18. "Byzantine Funerary Architecture of the Twelfth Century," *Drevnerusskoe iskustvo. Rusi i stranii byzantinskogo mira XII vek* (St. Petersburg, 2002), 5-17.
19. "The French Connection? Construction of Vaults and Cultural Identity in Crusader Architecture" in *France and the Holy Land: Frankish Culture at the End of the Crusades*, ed. D. Weiss (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2004), 77-94.
20. "Masonry Architecture in Byzantine Cappadocia," *Metin Ahunbay'a Armağan: Bizans Mimarisi Uzerine Yazılar*, Sanat Tarihi Defterleri 8 (Istanbul, 2004), 207-20
21. "The Kariye Camii: An Introduction," in *Restoring Byzantium: The Kariye Camii in Istanbul and the Byzantine Institute Restoration, exhibition catalogue* (Columbia University, New York, 2004), eds. H. Klein and R. Ousterhout, 5-14.
22. "(Re)Presenting the Kariye Camii: Architecture, Archaeology, and Restoration," in *Restoring Byzantium: The Kariye Camii in Istanbul and the Byzantine Institute Restoration, exhibition catalogue* (Columbia University, New York, 2004), eds. H. Klein and R. Ousterhout, 32-42.
23. "'Bestride the Very Peak of Heaven': The Parthenon in the Byzantine and Ottoman Periods," *The Parthenon from Antiquity to the Present* (Cambridge University Press, 2005), ed. Jenifer Neils, 292-325
24. "The Ecumenical Character of Byzantine Architecture: The View from Cappadocia" *Byzantium as Oecumene* (Athens: National Research Foundation, 2005), 211-32.
25. "Jerusalem in Bologna: Another Crusader Church of the Holy Sepulchre," in *Crusaders in the Holy Land: Archaeology of Faith*, ed. J Meinhardt (Washington, D.C., 2005), 33-54 [reprint of "The Church of the Holy Sepulchre (in Bologna, Italy)," *Biblical Archaeology Review* 26/6 (2000), 20-35]
26. "The Kariye: A Brief Introduction to the Building," in *Kariye: From Theodore Metochites to Thomas Whittemore; One Monument, Two Monumental Personalities* (Istanbul: Pera Museum, 2007), 16-31 [Chapter in exhibition catalogue]

27. "Pilgrimage Architecture," in *Egeria: Monuments of Faith in the Medieval Mediterranean*, eds. I. Koltsida- Makri, et al. (Athens 2008) , 47-58
  28. "Byzantine Architecture: Churches and Monasteries," *Oxford Handbook of Byzantium*, ed. E. Jeffreys (Oxford University Press, 2008), 353-72
  29. "Symbole der Macht. Mittelalterliche Heraldik zwischen Ost und West," *Lateinisch-griechisch-arabische Begegnungen. Kulturelle Diversität im Mittelmeerraum des Spätmittelalters*, eds. Margit Mersch and Ulrike Ritzerfeld (Berlin, Akademie-Verlag, 2009), 91-109.
  30. "Byzantium between East and West and the Origins of Heraldry," in *Byzantine Art: Recent Studies*, ed C. Hourihane (Princeton, 2009), 153-70.
  31. "The Byzantine Contribution to Early Russian Architecture," in *Archaeologia Abrahamica*, ed. L. Belaiev (Moscow, 2009), 213-30.
  32. "Architecture and Cultural Identity in the Eastern Mediterranean," in *Hybride Kulturen im mittelalterliche Europa*, eds. Michael Borgolte and Bernd Schneidmüller (Berlin: Akademie Verlag, 2010), 261-75.
  33. "Constantinople and the Construction of a Medieval Urban Identity," in *The Byzantine World*, ed. P. Stephenson (London: Routledge, 2010), 334-51.
  34. "New Temples and New Solomons: The Rhetoric of Byzantine Architecture," in *The Old Testament in Byzantium*, eds. P. Magdalino and R. Nelson (Dumbarton Oaks: Washington, D.C., 2010), 223-53.
  35. "The Architectural Heritage of Byzantine Constantinople," in *From Byzantium to Istanbul: 8000 Years of a Capital*, ed. K. Durak (Sakıp Sabancı Museum, Istanbul, 2010), 124-33.
  36. "John Henry Haynes Travels and Photographs of Anatolia, 1884-87," in *Archaeologists and Travelers in Ottoman Lands*, eds. R. Ousterhout and R. Holod (Philadelphia: University of Pennsylvania Museum, 2010) <http://www.ottomanlands.com/sites/default/files/pdf/Ousterhoutessay.pdf>
  37. "Brickstamps from the Zeyrek Camii," in *Bizans ve Çevre Kültürler: Prof. Dr. S. Yıldız Otügen Armağan*, eds. S. Doğan and M. Kadiroğlu (Istanbul: Vehbi Koç Vakfı, 2010), 245-53
  38. "Messages in the Landscape: Searching for Gregory Nazianzenos in Cappadocia (with two Excursions to the Çanlı Kilise)," in *Images of the Byzantine World: Visions, Messages and Meanings, Studies Presented to Leslie Brubaker*, ed. A.LyMBEROpoulou (Ashgate, 2011), 147-69
  39. "Editors' Introduction," in *Kariye Camii Yeniden/The Kariye Camii Reconsidered*, eds. Holger A. Klein, Robert G. Ousterhout, and Brigitte Pitarakis (Istanbul: Istanbul Research Institute, 2011), 9-33, with H. Klein and B. Pitarakis
  40. "Reading Difficult Buildings: The Lessons of the Kariye Camii," in *Kariye Camii Yeniden/The Kariye Camii Reconsidered*, eds. Holger A. Klein, Robert G. Ousterhout, and Brigitte Pitarakis (Istanbul: Istanbul Research Institute, 2011), 95-128
  41. "Byzantine Mosaics from Tesserae to Pixels," in G. Sözen, *Mosaics of Anatolia* (Istanbul, 2011), 6-7.
  42. "Images at the Heart of the Empire: The Figural Mosaics of Hagia Sophia," in G. Sözen, *Mosaics of Anatolia* (Istanbul, 2011), 233-44
  43. "Icons in Space: Ways of Seeing the Mosaics at the Kariye," in G. Sözen, *Mosaics of Anatolia* (Istanbul, 2011), 297-308
  44. "Some Forgotten Mosaics of Istanbul," in G. Sözen, *Mosaics of Anatolia* (Istanbul, 2011), 333-41
- Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά**
1. "Souvenir of a World in Transition: A Late Roman Grave Stele from Phrygia," *Krannert Art Museum Bulletin*, 6 (1980), 14-28, with Ann B. Terry
  2. "The Church of Santo Stefano: A 'Jerusalem' in Bologna," *Gesta*, 20 (1981), 311-21 "Meaning and Architecture: A Medieval View," *Reflections*, 2 (1984), 34-46
  3. "A Sixteenth-Century Visitor to the Chora," *Dumbarton Oaks Papers*, 39 (1985), 117-24

4. "The Byzantine Church at Enez: Problems in Twelfth-Century Architecture," *Jahrbuch der Osterreichischen Byzantinistik*, 35 (1985), 261-280
5. "Has Functionalism Triumphed? The Destruction of Paul Rudolph's Christian Science Building," *Reflections*, 4 (1986), 40-45, with Lydia M. Soo
6. "On the Destruction of Paul Rudolph's Christian Science Building: The Vicissitudes of Functionalism," *Inland Architect*, 31, no. 2 (March/April 1987), 66-73, with Lydia M. Soo
7. "Rebuilding the Temple: Constantine Monomachus and the Holy Sepulchre," *Journal of the Society of Architectural Historians*, 48 (1989), 66-78
8. "Notes on the Monuments of Turkish Thrace," *Anatolian Studies*, 39 (1989), 121-49, with Y. Otügen
9. "The Byzantine Heart," *Zograf*, 17 (Belgrade, 1989), 36-44
10. "The Temple, the Sepulchre, and the *Martyrion* of the Savior," *Gesta*, 29 (1990), 44-53
11. "Observations on the 'Recessed Brick' Technique during the Palaeologan Period," *Archaiologikon Deltion*, 39 (Athens, 1990), 163-170
12. "Originality in Byzantine Architecture: The Case of Nea Moni," *Journal of the Society of Architectural Historians*, 51 (1992), 48-60
13. "Some Notes on the Construction of Christos ho Pantepoptes (Eski Imaret Camii) in Istanbul," *Deltion tes Christianikes Archaiologikes Etaireias*, 16 (1991-92), 47-56
14. "Hagia Aikaterini at Didymoteicho," *Archaiologikon Deltion Chronika*, 42 (Athens, 1992), 471-474
15. Additional notes to "The Posthumous Miracles of St. Photeine," by A.-M. Talbot, *Analecta Bollandiana*, 112 (1994), 85-104
16. "Temporal Structuring in the Chora Parekklesion," *Gesta*, 34 (1995), 63-76
17. "Ethnic Identity and Cultural Appropriation in Early Ottoman Architecture," *Muqarnas* 13 (1995), 48-62
18. "Eski Imaret Camii Çalışmaları/The Lessons of Eski Imaret Camii," *Arkeoloji ve Sanat* 64/65 (Istanbul, 1995), 13-23 (in Turkish and English)
19. "Kariye Camii'ne Başka Bir Bakış/Another Look at the Kariye Camii," *Arkeoloji ve Sanat*, 68 (Istanbul, 1995), 2-24
20. "An Apologia for Byzantine Architecture," *Gesta* 35 (1996), 20-29.
21. "Collaboration and Innovation in the Arts of Byzantine Constantinople," *Byzantine and Modern Greek Studies* 21 (1997), 93-112
22. "Survey of the Byzantine Settlement at Çanlı Kilise in Cappadocia: Results of the 1995 and 1996 Seasons," *Dumbarton Oaks Papers*, 51 (1997), 301-06
23. "A Byzantine Church and Town in Cappadocia/Kapadokya'da Bir Bizans Kilisesi ve Yerleşimi," *Arkeoloji ve Sanat* 86 (Istanbul, 1998), 2-11
24. "Cave-Dwellers: Cappadocia's Rock-Cut Architecture," *Archaeology Odyssey* 1/4 (Fall 1998), 22-27
25. "Flexible Geography and Transportable Topography," *The Real and Ideal Jerusalem in Jewish, Christian and Islamic Art* (Jerusalem, 1998), 393-404 (published as *Jewish Art* 23-24 [1997-98])
26. "The Acıözü Churches near Çeltek in Western Cappadocia," *Cahiers Archéologiques* 47 (2000), 67-76, with the assistance of Philip Storey and Nilay Çorağan
27. "Contextualizing the Later Churches of Constantinople: Suggested Methodologies and a Few Examples," *Dumbarton Oaks Papers* 54 (2000), 241-50.
28. "Study and Restoration of the Zeyrek Camii in Istanbul: First Report, 1997-98," *Dumbarton Oaks Papers* 54 (2000), 265-70
29. "Constantinople: The Fabric of the City," *Dumbarton Oaks Papers* 54 (2000), with H. Maguire, 157-59 "Architecture, Art, and Komnenian Ideology at the Pantokrator Monastery," *Byzantine Constantinople: Monuments, Topography, and Everyday Life*, ed. N. Necipoğlu (Brill, 2000)
30. "A Muqarnas Drawing from Thirteenth-Century Armenia and the Use of Architectural Drawings during the Middle Ages," *Muqarnas* 18 (2000), 141-54, with A. Ghazarian.

31. "The Church of the Holy Sepulchre (in Bologna, Italy)," *Biblical Archaeology Review* 26/6 (2000), 20-35 (awarded Best Article Award from BAR for 2000-01)
32. "The Church of the Transfiguration on Burgazada" *Cahiers Archéologiques* 49 (2002), 5-14, with E. Akyürek
33. "Drama in the Round," *Cornucopia* 27/5 (2002), 60-71 "Sancta Jerusalem Bononiensis: La Chiesa del Santo Sepolcro in Bologna, Italia," *Settecentesca* 7/1 (2002), 12-21 [translation of "The Church of the Holy Sepulchre (in Bologna, Italy)," *Biblical Archaeology Review* 26/6 (2000), 20-35]
34. "Architecture as Relic and the Construction of Sanctity: The Stones of the Holy Sepulchre," *Journal of the Society of Architectural Historians* 62 (2003), 4-23
35. "From History to Myth: The *Diegesis* Concerning the Building of Hagia Sophia," in *Istanbul Selected Themes* 1, supplement to *Arkeoloji ve Sanat* (2003), 51-56
36. "L'architecture construite en Cappadoce byzantine," *Dossiers d'Archéologie* 283 (May 2003), 66-71 "Byzantium: Mystery and Imagination," *Cornucopia* 32 (2004), 30-33
37. "The East, the West, and the Appropriation of the Past in Early Ottoman Architecture," *Gesta* 43/2 (2004), 167-78
38. "Encounters with Islam. The Medieval Mediterranean Experience: Art, Material Culture, and Cultural Interchange," *Gesta* 43/2, 83-85, with D.F. Ruggles (introduction to thematic volume).
39. "The Use and Reuse of Brick in Byzantine Architecture: Lessons from the Zeyrek Camii," *AVISTA Forum Journal* 15/1 (2005), 32-35
40. "Divine Restoration," *Cornucopia* 36/6 (2006), 84-97
41. "The Kariye Camii: Restoring the Chora in Istanbul," *Canvas Magazine* 4/2 (2008), 112-21.
42. "Gorgeous Georgian," *Cornucopia* 42 (2009), 96-97.
43. "Archaeologists and Travelers in Ottoman Lands: Three Intersecting Lives," *Expedition* 52/2 (2010), 9-20. "On the Road to Ruins," *Cornucopia* 44 (2010), 38-57.
44. "'Sweetly Refreshed in Imagination': Remembering Jerusalem in Words and Images," *Gesta* 48 (2009), 153-68.
45. "Study and Restoration of the Zeyrek Camii in Istanbul: Second Report, 2001-05," *Dumbarton Oaks Papers* 63 (2010), 235-56, with Zeynep Ahunbay and Metin Ahunbay.

Άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων

1. "The Palaeologan Architecture of Didymoteicho," *Acts of the First International Symposium on Byzantine Thrace =Byzantinische Forschungen*, 14/1 (1989), 429-43
2. "Ena Byzantino Kterio dipla ston Agio Athanasio Didymoteichou" ("A Byzantine Building by Ag. Athanasios of Didymoteicho"), *To Archaiologiko Ergo ste Makedonia kai Thrake*, 5 (Thessaloniki, 1994), 517-121, with Th. Gourides
3. "Historic Design in the Environment: A Byzantine Settlement in Cappadocia," *Proceedings of the West- Central Regional Meeting of the American Collegiate Schools of Architecture* (Champaign, 1995), 13-18
4. "The 1994 Survey at Akhisar-Çanlı Kilise," *XIII. Araştırma Sonuçları Toplantısı* (Ankara, 1996), 165-180
5. "The Construction of Vaulting in Later Byzantine Architecture," *Studies in Ancient Structures. Proceedings of the International Conference* (Istanbul, 1997), 305-14
6. "The 1995 Survey at Akhisar-Çanlı Kilise," *XIV Araştırma Sonuçları Toplantısı* (Ankara, 1997), vol. I, 435-54
7. "Survey of the Ancient and Byzantine Monuments on Imbros/Gökçeada, 1995" *XIV. Araştırma Sonuçları Toplantısı* (Ankara, 1997), vol. II, 55-70, with W. Held
8. "Building Medieval Constantinople," *Proceedings of the Patristic, Medieval, and Renaissance Studies Conference* 19-20 (Villanova, 1997), 35-67
9. "The 1996 Survey at Akhisar-Çanlı Kilise," *XV. Araştırma Sonuçları Toplantısı* (Ankara, 1998), vol. I, 45- 57

10. "The 1997 Survey at Akhisar-Çanlı Kilise," *XVI. Araştırma Sonuçları Toplantısı* (Ankara, 1999), vol. I, 49- 59
11. "Forschungen auf Imbros/Gökçeada 1997," *XVI. Araştırma Sonuçları Toplantısı* (Ankara, 1999), vol. I, 61-74, with W. Held
12. "Imbros/Gökçeada 1998," *XVII. Araştırma Sonuçları Toplantısı* (Ankara, 2000), vol. I, 123-36, with W. Held
13. "Reconstructing Early Christian Imbros," *Congressus Internationalis XIV Archaeologiae Christianae* (Vienna, 2005), 555-59
14. "Interpreting the Construction History of the Zeyrek Camii in Istanbul (Monastery of Christ Pantokrator)," *Studies in Ancient Structures. Proceedings of the Second International Conference* (Istanbul, 2001), vol. I, 19-27
15. "The Pantokrator Monastery and Architectural Interchanges in the Thirteenth Century," in *Quarta Crociata: Venezia – Bizanzio – Impero Latino*, eds. G. Ortalli, G Ravegnani, P. Schreiner (Venice, 2006), vol. II, 749-70
16. "Sacred Geographies and Holy Cities: Constantinople as Jerusalem," *Hierotopy: The Creation of Sacred Space in Byzantium and Medieval Russia*, ed. A. Lidov (Moscow, 2006), 98-116.
17. "A New 'New Jerusalem' for Jerusalem," in *New Jerusalems. Hierotopy and Iconography of Sacred Spaces*, ed. A. Lidov (Moscow, 2009), 882-98
18. "The Architectural Decoration of the Pantokrator Monastery: Evidence Old and New," *Papers of the First Sevgi Gönül Memorial Symposium 2007* (Istanbul, 2010), 432-39
19. Petersburg: The State Hermitage Publishers, 2010), 89-100
20. "The Byzantine Architecture of Thrace: The View from Constantinople," in *Byzantine Thrace: Evidence and Remains*, ed. Ch. Bakirtzis, et al., *Byzantinische Forschungen* 30 (2011), 489-50.
21. "Concluding Remarks: Thrace, the Final Frontier," in *Byzantine Thrace: Evidence and Remains*, ed. Ch. Bakirtzis et al., *Byzantinische Forschungen* 30 (2011), 725-30

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
 ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ
 ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ: ΠΡΩΤΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ
 ΒΑΘΜΙΔΑ: ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΜΗΤΡΩΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ/ΚΡΙΤΩΝ (ΑΠΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ)

A/A	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	ΤΜΗΜΑ	ΒΑΘΜΙΔΑ	ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ	ΕΝΔΕΙΞΗ Η ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ
1	Σαράντη	Ελένη	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών	Καθηγήτρια	Βυζαντινή Ιστορία και Βυζαντινός Πολιτισμός	1161/29.1 2.2008 τ. Γ	ΕΜΜΕΣΗ Η ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
2	Σαββίδης	Αλέξιος	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών	Καθηγητής	Ιστορία Μεσαιωνικών – Βυζαντινών Χρόνων	368/19.05 .09 τ. Γ'	ΕΜΜΕΣΗ Η ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ Η ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ

Σημειώσεις:

1. Στην τελευταία στήλη (ΕΝΔΕΙΞΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ) πρέπει να σημειώνεται εάν πρόκειται για συνάφεια βάσει ΦΕΚ (δηλαδή βάσει του γνωστικού αντικειμένου που αναγράφεται στο οικείο ΦΕΚ τελευταίου διορισμού) ή για συνάφεια βάσει έργου. Βλ. σχετικά περιπτώσεις 1 και 2.
2. Στην τελευταία στήλη (ΕΝΔΕΙΞΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ) μπορεί επιπλέον να σημειώνεται και μία ένδειξη ως προς το βαθμό συνάφειας (π.χ. άμεση ή έμμεση συνάφεια). Βλ. σχετικά περιπτώσεις 3-6. Μπορεί όμως, κατά την κρίση του οικείου Τμήματος, να σημειώνονται και ενδείξεις για πιο αναλυτικές διαφοροποιήσεις ως προς τον

βαθμό συνάφειας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ: ΠΡΩΤΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ

ΒΑΘΜΙΔΑ: ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΜΗΤΡΩΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ/ΚΡΙΤΩΝ (ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ)

A / A	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	ΤΜΗΜΑ	ΒΑΘΜΙΔΑ	ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ
1	Μέντζος	Αριστοτέλης	ΑΠΘ	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	Καθηγητής	Βυζαντινή Αρχαιολογία	452/4-12-06 τΓ	ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
2	Σέμογλου	Αθανάσιος	ΑΠΘ	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	Καθηγητής	Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη	1031/13-10-2015 ΤΓ	ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
3	Κωνσταντο υδάκη-Κιτρομιλίδου	Μαρία	ΕΚΠΑ	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	Καθηγήτρια	Βυζαντινή Αρχαιολογία – Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Ζωγραφική	780/22.8.2 008Τ.Γ.	ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
4	Βασιλάκη	Μαρία	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	Καθηγήτρια	Ιστορία Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης	721/13.8.2 010/ τ.Γ'	ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
5	Εμμανουήλ	Μαρία-Μελίτα	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	Καθηγήτρια	Ιστορία της Τέχνης από το Βυζάντιο Μέχρι Σήμερα	631/17-8-07 τ.Γ'	ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
6	Δρακοπούλου	Ευγενία	ΕΙΕ	Τομέας Νεοελληνικών Ερευνών	Διευθύντρια Ερευνών	(Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Τέχνη)		ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΓΝΩΣΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ

7	Κυρτάτας	Δημήτριος	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	Καθηγητής	Ιστορία της Ύστερης Αρχαιότητας	458/4.12.2006/ τ.Ν.Π.Δ.Δ	ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
8	Αντωνόπουλος	Παναγιώτης	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	Καθηγητής	Βυζαντινή Ιστορία	233/8.8.2006 τ.ΝΠΔΔ	ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
9	Κιουσοπούλου	Αντωνία	Πανεπιστήμιο Κρήτης	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας	Καθηγήτρια	Βυζαντινή Ιστορία	575/6-6-2013, τ. Γ'	ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
10	Λαμπροπούλου	Άννα	ΕΙΕ	Τομέας Βυζαντινών Ερευνών	Διευθύντρια Ερευνών	(Βυζαντινός Πολιτισμός)		ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
11	Αναγνωστάκης	Ηλίας	ΕΙΕ	Τομέας Βυζαντινών Ερευνών	Διευθυντής Ερευνών	(Βυζαντινός Πολιτισμός)		ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
12	Κόλιας	Ταξιάρχης	ΕΙΕ	Τομέας Βυζαντινών Ερευνών	Διευθυντής Ινστιτούτου Βυζαντινών Ερευνών			ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
13	Βλυσίδου	Βασιλική	ΕΙΕ	Τομέας Βυζαντινών Ερευνών	Διευθύντρια Ερευνών	(Βυζαντινή Ιστορία)		ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
14	Γάσπαρης	Χαράλαμπος	ΕΙΕ	Τομέας Βυζαντινών Ερευνών	Διευθυντής Ερευνών	(Βυζαντινή Ιστορία)		ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
15	Γερολυμάτου	Μαρία	ΕΙΕ	Τομέας Βυζαντινών Ερευνών	Διευθύντρια Ερευνών	(Βυζαντινή Ιστορία)		ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ

								ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
16	Κουντούρα-Γαλάκη	Ελεωνόρα	ΕΙΕ	Τομέας Βυζαντινών Ερευνών	Διευθύντρια Ερευνών	(Βυζαντινή Ιστορία)		ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
17	Λαμπάκης	Στυλιανός	ΕΙΕ	Τομέας Βυζαντινών Ερευνών	Διευθυντής Ερευνών	(Βυζαντινή Ιστορία)		ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΦΕΚ, ΕΜΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ

Σημειώσεις:

1. Στην τελευταία στήλη (ΕΝΔΕΙΞΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ) πρέπει να σημειώνεται εάν πρόκειται για συνάφεια βάσει ΦΕΚ (δηλαδή βάσει του γνωστικού αντικείμενου που αναγράφεται στο οικείο ΦΕΚ τελευταίου διορισμού) ή για συνάφεια βάσει έργου. Βλ. σχετικά περιπτώσεις 1 και 2.
2. Στην τελευταία στήλη (ΕΝΔΕΙΞΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ) μπορεί επιπλέον να σημειώνεται και μία ένδειξη ως προς το βαθμό συνάφειας (π.χ. άμεση ή έμμεση συνάφεια). Βλ. σχετικά περιπτώσεις 3-6. Μπορεί όμως, κατά την κρίση του οικείου Τμήματος, να σημειώνονται και ενδείξεις για πιο αναλυτικές διαφοροποιήσεις ως προς τον βαθμό συνάφειας.
3. Για τη διευκόλυνση της αρχειοθέτησης, ο αριθμός του ΦΕΚ διορισμού πρέπει να αναγράφεται με μία από τις μορφές που σημειώνονται στις περιπτώσεις 1 και 2.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ: ΠΡΩΤΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ

ΒΑΘΜΙΔΑ: ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΜΗΤΡΩΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ/ΚΡΙΤΩΝ (ΑΠΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ)

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ή ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ή ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΘΕΣΗΣ	ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΧΩΡΑ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ
-----	---------	-------	----------------------------------	-------------------------	--------------	----------------------	------	-------------------

				ΜΟΝΑΔΑ				
1	Altripp	Michael	Ernst-Moritz-Arndt Universität Greifswald	Theologische Facultät	Professor (Ισοδυναμία με Καθηγητή)	Spätantike u. Byzantinische Archäologie und Kunst	Γερμανία	ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
2	Tsamakda	Vassiliki	Johannes Gutenberg Univezität Mainz	Institut für Kunstgeschichte	Professor (Ισοδυναμία με Καθηγητή)	Christliche Archäologie und Byzantinische Kunstgeschichte	Γερμανία	ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ
3	Ousterhout	Robert	University of Pennsylvania	Department of History of Art	Professor (Ισοδυναμία με Καθηγητή)	Byzantine Art and Architecture	ΗΠΑ	ΑΜΕΣΗ ΒΑΣΕΙ ΕΡΓΟΥ

Σημειώσεις:

1. Στην τελευταία στήλη (ΕΝΔΕΙΞΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ) πρέπει να σημειώνεται εάν πρόκειται για συνάφεια βάσει έργου ή βάσει θέσης στο Πανεπιστήμιο του εξωτερικού, αφού εδώ δεν υφίσταται η έννοια του ΦΕΚ διορισμού. Βλ. σχετικά περιπτώσεις 1 και 2.

2. Στην τελευταία στήλη (ΕΝΔΕΙΞΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ) μπορεί επιπλέον να σημειώνεται και μία ένδειξη ως προς το βαθμό συνάφειας (π.χ. άμεση ή έμμεση συνάφεια). Βλ. σχετικά περιπτώσεις 3-6. Μπορεί όμως, κατά την κρίση του οικείου Τμήματος, να σημειώνονται και ενδείξεις για πιο αναλυτικές διαφοροποιήσεις ως προς τον βαθμό συνάφειας.

Ο Πρύτανης

Καθηγητής Κωνσταντίνος Μασσέλος